

Ateizm Hakkında Notlar

Selim Çalışkan
gerceginkitabi.wordpress.com
gerceginkitabi.com
scaliskan@protonmail.com
02.06.2024

Bu yazı ateizmi çürütme amaçlı değildir. Bu amaçla bir yazıyı gelecekte de yazmayacağım. Zaman zaman defterime aldığım notların bir bölümünü konuya kafa yoranları gıdıklamak için, düşündürmek için, söyleşmek için yazıyorum. Çok uzun İngilizce alıntıları çevirecek zamanım yok, kusura bakmayın.

1

Düşünce özgürlüğü amaçsızdır. Amaçsızlık modern yaşamın her köşesinde yinelenen bir örüntüdür. “Bilim bilim içindir” yani amaçsızdır. “Sanat sanat içindir” yani amaçsızdır. Bir şeyin amacı kendisiyse aslında onun amacı yoktur (veya bizden gizlenmiştir). Modern yaşamda bilgiyle eğlence birbirine karışmıştır yani bilgi amaçsızdır. Din kavramı da aynı amaçsızlığa mahkum edilmiştir. Normalde dinin sonu gelmeyecek tartışmalara konu olmaması gerekir; oluyorsa din değildir. Son cümleyi daha iyi anlamak için “din”i silip yerine “yasa” yazın. [Hurafelere Giriş](#) yazımda örneğini verdiğim üzere herkesin üzerinde birleştiği doğrular o toplumun dinini oluşturur. Eğer Tanrı’nın varlığı veya zinanın kötülüğü herkesin özgür düşünebildiği konularsa bunlar o toplumun dininin konusu olmaktan çıkmış demektir. Dolayısıyla o toplumun Hristiyanlığından veya Müslümanlığından söz edilemez. Ateizmin ciddiye alınacak ve tartışılacak meşru bir fikir olduğu kabulünün veya Tanrı’nın varlığının kabulünün veya reddinin özgürlük olduğu kabulünün kendisi bir din değildir. Yani dileyenin dilediğine inanabileceği ve tapabileceği yasası bir din olamaz. Tıpkı amaçsızlık gibi, olsa olsa bir aldatmaca olur. Ya baştan aşağı saçmalaktır veya bu söylem gerçek dini, yani uyulması zorunlu gerçek yasayı gizlemek için uydurulmuştur. Bireylerin teker teker özgür oldukları konular o toplumun dininin kapsamından çıkmış demektir. Bir toplumun dini, dışına çıkılamayan, çıkıldığında ağır bedeller ödenen doğrulardan oluşur. Maske takmak Türkiye’nin gerçek dininin bir parçasıdır çünkü çoğunluk bu doğruya birleşmiştir ve bu doğruyu çiğneyenlere bedel ödetilir. Konuyu tartışma olanakları sınırlıdır. Başörtüsü takmak ise Türkiye’nin din dışı bıraktığı bir “özgürlük” alanıdır. Başörtüsü takmanın veya takmamanın ciddi bir sonucu yoktur. Başörtüsünü dilediğimiz kadar tartışıp bir yaptırıma uğramıyor oluşumuz bunun dinselliğini yitirdiğini gösterir. Benzer biçimde Batı’da pek çok ülkede Yahudi soykırımını tartışmak düşünce özgürlüğü kapsamında çıkarılmıştır. Yahudi soykırımı o toplumların dinlerinin bir parçası olmuştur. Kimi Batı ülkesi bu din yasasını ceza yasasına da eklemiştir. Kimi ise adli yöntemlere konu etmemiş, ayıplama, kınama gibi toplumsal düzeyde yaptırımla yetinmiştir. Ama sözgelimi Türk soykırımını her Batı ülkesinde inkar edebilir, yok sayabilirsiniz. Türk soykırımını tartışma özgürlüğü olan, demek ki din dışı bırakılmış olan bir konudur.

1

Ateizm işte bu din dışı bırakılmış özgürlük alanından güç alıyor. Kendini Müslüman olarak görenler bile seküler paradigmaya kendilerini kaptırdıkları için ateistlerle tartışmaya çalışıyorlar. Bunlardan kendini iyice kaybetmiş olanlar ateistlerle kavga etmeden "uygarca" tartışabilmekten sevinç bile duyuyorlar. Oysa Tanrı elçisine güvenenler ateistlerle tartışmayı kabul ettikleri anda onların sahasına, deplasmana çıkmış oluyorlar. Çünkü kendi dinlerini (İslam'ı) dindışı alana, demek ki yaptırımı uğramaksızın tartışılabilen alana sokmak konusunda ateistlerle uzlaşmış oluyorlar! Öyle bir mücadele ki rakip seküler, hakem de seküler. Oynadıkça gol yiyorlar. Rakip sahada oynamayı kabul ettikleri anda savları ne kadar güçlü olursa olsun yenilmeye başlıyorlar. Böyle bir yazıyı yazmaya birincisi gerek duymamamın, ikincisi yazmak istesem bile çekinmemin nedeni budur. Yine de ateizmi çürütmek gibi saçma bir çabaya girmiyor, yalnızca tartışmayı irdeliyorum.

2

"Behind all these terrible things there must be a just law. If there is not this law than all our faith is in vain. If there is not a truth stronger than evil, if there is not a reality more powerful than darkness and there is not a sovereignty that is immutable at the root of everything, than all we struggle in vain. There is nothing. Only a little life surrounded by a sleep." (Manly P Hall - Morals and Dogma)

Yaklaşık Türkçesi: "Bu berbat şeylerin arkasında bir adalet yasası olmalı. Bu yasa yoksa güvenimiz boşa gitmiştir. Kötülükten daha büyük bir doğruluk yoksa, karanlıktan daha büyük bir gerçeklik yoksa ve her şeyin kökünde dokunulamaz bir egemenlik yoksa her şey boşunadır, hiçbir şey yoktur. Yalnızca uykuyla çevrelenmiş kısacık bir yaşam vardır." Manly P. Hall, tanınmış gizemci, mason.

3

Tanrıtanımazlığın en önemli dayanaklarından biri doğada merkezi bir iradenin, bir niyetin gözlenemiyor, daha doğrusu bilimsel yöntemle kanıtlanamıyor oluşu. Bütün ideolojiyi bunun üzerine kurduklarını öne sürsek yeridir. Ama yine kendileriyle çelişiyor ve çifte standart uyguluyorlar. Çünkü insanın bir iradeye sahip olduğunu da bilimsel yöntemle kanıtlamaktan aciziz. Nasıl düşünüp karar verdiğimiz bile belirsiz. Veya şimdilik belirsiz, fark etmez. Bilinçli ve iradeli karar verip vermediğimiz konusunda nörobilimciler veya ruhbilimciler arasında fikir ayrılıkları var. Ama bu fikir ayrılığı, insanların özgür iradelerinin olup olmadığı konusunda farklı **inançlara** sahip oldukları anlamına gelmiyor. İstisnasız herkes, "irade yok" diyen nörobilimciler dahil, insanların özgür iradeye sahip olduklarına **inanıyorlar**. Bilimsel yöntemle kanıtlayamasalar bile inanıyorlar. Kanıtı, adliyenin ve yasaların var olmayı sürdürmesidir. Özgür iradenin var olmadığı hipotezini öne süren nörobilimci bile adliyelerin kapatılması gerektiğini öne sürmüyor çünkü özgür iradenin varlığına hala inanıyor ve inanmak zorunda. Bu durumun nörobilimciyi bir ikiyüzlü veya sahtekar yapması gerekmiyor. Bu adamın suçu, bilimsel yöntemin yaşamın bütününe açıklamak gibi bir işleve sahip olmadığını itiraf etmemesi ve doğalcılık ve pozitivizm dininde ısrarlı olmasıdır. Sonuçta insanın iradesinin varlığını kanıtlayamayan tanrıtanımazların bütüncül ve mutlak egemen bir iradenin varlığını kanıtlayamıyor olmamızı gerekçe yapmaları geçersizdir. İnanığımız her şeyi bilimsel yöntemle

2

kanıtlayamayız, bunun olanaksızlığı son kertede berrak biçimde göz önündedir; akıl almaz düzeyde basittir ama konuşulmadığı için unutulmuştur.

Bu uslamlama aynı zamanda özgürlükçülüğün kendisiyle çelişik bir ideoloji olduğunu görmek/göstermek için kullanılabilir. "Hiç kimse kimsenin nasıl yaşayacağına karışamaz" diyen kişi bunu söyleyerek başkasına ne yapması gerektiğini söylemiş, yani ona karışmış oluyor. İşte aynı çelişki...

4

İkisi arasındaki farkı açıklayınız:

"Yerçekimi mi? Yer bir şeyi çekmiyor, serbest kalan nesnelere yere düşüyor, hepsi bu."

"Tanrı mı diriltip öldürüyor? Diriltip öldüren bir şey yok, canlılar doğaları gereği doğuyor ve ölüyorlar, hepsi bu."

5

Farklarını açıklayınız:

"İnsan haklarının varlığına inanmıyorum."

"Adaletin varlığına inanmıyorum."

"Sevginin varlığına inanmıyorum."

"Sanatın varlığına inanmıyorum."

"İyiliğin varlığına inanmıyorum."

"Ahlakın varlığına inanmıyorum."

"Zevkin varlığına inanmıyorum."

"İnancın varlığına inanmıyorum."

"Nedenin varlığına inanmıyorum."

"Allah'ın varlığına inanmıyorum."

6

Tanrı'nın varlığını anlamanın benzetmesi: Modern zamanlardan önce yaşayan, uydulara erişimi olmayan birinin dünyanın yuvarlaklığına nasıl tanık olduğunu düşünün. Su terazisi kullanıyor, ırmakların bayır aşağı aktığını görüyor, ufku, denizi, gölü dümdüz görüyor, hiçbir yuvarlaklık belirtisi yok. Ama güneşin ve yıldızların hareketini çalıştırdığında, kuzeye ve güneye gidip geldiğinde dünyanın yuvarlaklığını belli eden sonuçlara ulaşıyor. Güneş denize batarken yerin gölgesini doğudaki bulutlarda çizgi olarak görüyor. Hiçbir zaman gözüyle göremeyeceği yer küreyi biliyor. Her benzetmede hata vardır.

7

"Hayatın tehlikeleriyle yatıştırıcı mitler olmaksızın yüzleşemeyen ve sadece kendisini rahat ettirdiği için bu mitlere inanan birinde zayıf ve nahoş bir yan mevcuttur. Kendisine

3

bunu itiraf edecek cesareti yoktur, bu nedenle de düşüncesini mantıksal bir çıkarımda bulunana dek sürdüremez. Dahası, fikirleri akıl üzerine temellenmemiş olsa da, az veya çok bilinçli olduğu için olsa gerek, eleştirildiğinde öfkeye kapılır. Ve gayet doğal biçimde, tereddüt etmeksizin, zulme, sansüre ve baskıcı bir eğitime yaslanan bir politikayı tercih eder.” Bertrand Russell

Ateistler bu alıntıya bayılıyorlar. Bayılsınlar ama tutarlı olmaları için teistlerin eleştiri konusu yaptıkları davranışlarını kendilerinin göstermemesi gerekiyor. Örneğin sansür ve baskıcı bir eğitime yaslanmamaları gerekiyor. Var mı böyle bir devlet? Haydi devleti ele geçiremediler diyelim, talep ediyorlar mı bunu? (bağırarak okuyun:) Hayır! Fransa dünyanın en ateist devleti ve Fransa’da Yahudileri ve kadınları ağır eleştirmek yasak, Ermeni soykırımını olmadı demek yasak, örnekleri araştırmamızı derinleştirdiğimiz ölçüde artırabiliriz ama gerek yok, bir örnek bile yeter. Hayır, ateist Fransızların gıkı çıkmıyor bunlara karşı. Dahası ateistlerin, daha doğrusu modernistlerin kendi mitleri var. Hem de ne mit: “Biz yaşamış en akıllı kuşağız. Bizden öncekiler çocuktuk, şimdi olgunlaştık. Artık aydınlandık ve hiç bir şey eskisi gibi olmayacak...” Buna ilerleme hurafesi de diyebiliriz, modernizmin kurucu miti de, fiyakalı ve yapmacık bir ad da takabiliriz, fark etmez. Russell hayatın tehlikeleriyle yatıştırıcı mitler olmadan yüzleşemiyor, buna emin olun. Yalnızca bu mitleri paylaşmıyor veya biz yüzüne vurunca onların mit olmadığını öne sürüyor. Bütün modernizmin üzerine kurulduğu sözcük oyunlarından bir yenisini yapıyor ve tereyağı gibi sıyrılıyor.

8

Maddeciler insanın varlığını dolayısıyla kendi varlıklarının anlamsızlığını kanıtlamak için yoğun bir çaba içindeler. Bu davranışlarıyla çelişik olarak bu görüşlerini başkalarına dayatmaya çalışıyorlar. İlginç bir biçimde, kendi görüşlerinin yalnızca kendilerine ait olmasından memnun değiller. Müslümanları da maddeciliğe ikna etmek istiyorlar. Bu elbette böyle bodoslama ifade edilmiyor, “sekülerlik karşıtlığıyla mücadele, insanlığın ortak değerlerini kabul ettirme, çağdaşlığı benimsetme” gibi cici, sevimli söylemin içinde geliyor. Kendi varlığını anlamsız bulan toplumların kendiliğinden yok olup gitmelerini beklemek doğaldır. Ancak beklenenin tersi oluyor, varlığın anlam biçen toplumların ardına düşüyorlar, onların bu “yanılgılarını” kendileri için sorun sayıyorlar. Onları bu yanılgılarından kurtarmak veya onları yok etmek dışında bir seçenek düşünemiyorlar. İçinde buldukları ruh durumunun sesi ve görüntüsü takım elbise giymiştir, kibardır, çağdaştır. Ama derinde, çok derinde gömülü bir saldırganlık ve potansiyel soykırımcılık olduğunun çok az kişi ayırdaya varabiliyor. Bu paragrafta yazdığım şey Kuran’da da var.

9

Maddeci ideolojinin izinden gidersek, insanın ne az şey bildiğini ve çok az bilgiden fazlasına gerek de duymadığı sonucuna varmamız gerekir. İnsanın sağkalımı için çok az şeye gerek var. Balta, mızrak, yay ve basit bıçaklarla ilkel bir yaşam süregelmiştir ve bu ona yetmiştir. Ayın arka yüzünde ne olduğunu, okyanusun derininde ne olduğunu bilmesi gerekmiyor. Bunları sağkalım için araştırdığı savunulamaz. Bir an için öyle bile olduğunu kabul etsek, bunları araştırması ve bilmesi (veya bildiğini sanması) birkaç yüzyıllık bir öyküdür. Evrim birkaç yüzyıl içinde ilerleyen bir süreç değildir. Maddeci ve evrimci bakış açısıyla bilim çağı sağkalıma hizmet etmeyen gereksiz bir yan üründür. Rastlantısal

4

mutasyonlarla ilerleyen “akılsız” bir evrimin insanı çok şey bilmeye gerek duyan bir yaratık olarak tasarlamamış olması gerekir. Modernizmi ve maddeci ideolojiyi kendi mitolojisiyle çürütebilirsiniz, gördüğünüz gibi.

10

“Falanca dinin şu açıklaması yetersiz, ben kafamdaki sorulara dinlerde karşılık bulamıyorum, o yüzden dinsizliği seçiyorum.” ([dinsizlik](#) ne demekse)

1) Doğru soru sorduğuna emin misin? Çünkü [yanlış soru](#) diye de [bir şey](#) var.

2) Bütün sorularına yanıt bulmak zorunda değilsin. Aynı ilke ile Kuran’ın her bir bölümünü anlamak zorunda değilsin. Hepimiz sürüyle soruya yanıt bulamamış biçimde yaşıyor ve ölüyoruz. Bunu yapamıyor olsaydık sabah yataktan kalkacak güç bulamazdık, çünkü herşey anlamsız olurdu. Kafamıza sıklar ve bu anlamsızlığı sona erdirirdik. %99.99’umuz bunu yapmıyor çünkü önemli ve önemsiz milyonlarca sorunun yanıtını bilmeden yaşanabiliyor.

11

“Tanrı’nın ahlaki kuralları bildirip halkların yazgılarını belirlemiş olduğu düşüncesi büyük günahları anlamayı zorlaştırıyor. Tanrı insanların iyi davranmalarını istiyorsa ve zihinlerine ahlaki eğilimleri aşıyorsa neden bu kadar çok ahlaksızlık var?” (The notion that the gods laid down the moral rules and decreed people's destinies makes it difficult to understand serious transgressions. If a god intends people to behave and has the power to instill moral dispositions in the mind, why is there so much immorality?) Pascal Boyer, Religion Explained, s.171. Okumamış olana not: Bu bir sosyal bilim kitabı. Din karşıtı değil, hatta ateistlerin bazı savları satır aralarında çürütülüyor. Ama hemen her bilimadamı gibi konuya pozitivist ve doğalcı yaklaşıyor.

1) “Bu kadar çok ahlaksızlık” diyen kişi bundan rahatsız oluyor olmalıdır. Ahlak iyidir, ahlaksızlık kötüdür. Öyleyse kişi ahlaklı olmayı öğütleyen öğretilerle neden kavga eder? Bu öğretilerin ikiyüzlü olduğu savunması geçerli ve akılcı değildir. Ahlaklı olmayı öğütlemek istiyosan sahiplenirsin ve öğretinin yanlış gördüğün yanlarını düzeltmenin yolunu ararsın. Bu düzeltme elbette öznel ve keyfi olmamalıdır. Ahlaksızlıktan rahatsız olup iyilik öğütlerini kökten söküp atmaya çalışmak hem çelişkidir hem de kötü sonuçları olan bir davranıştır, kötülüktür.

2) Neye dayanarak “bu kadar çok ahlaksızlık” diyor? Neyle karşılaştırarak? Karşılaştırabileceği bir toplumsal ahlak düzeyi standardı mı var? Yoksa bu soruyu neye göre soruyor? Örneğin “Nasıl oluyor da ahlaksızlık bu kadar az?” diye bir soru neden sormuyor? Bu iki soru arasında nesnel olarak açıklanabilecek bir fark yok. Hangi soru doğru, öbürü neden yanlış? Veya “Nasıl oluyor da çelişkili, işe yaramaz ve aptalca bunca dine rağmen bu kadar az ahlaksızlık var?” diye de sorabilirdik. Tersini soracak olursa, yani bunca dine rağmen bu kadar çok ahlaksızlığın nasıl olabildiğini soracak olursa modernist yazar buradan dinlerin bir işe yaramadığı sonucu çıkaracak, biliyoruz. Ama alternatifi eğer sekülerlikse, hümanizmse bunların işe yaramadığını en iyi kendisi biliyor çünkü hümanist zamanlar yazarın yakındığı “çok ahlaksızlığın” var olduğu zamanlardır.

12

Her şeyin kanıtını aramadığımızı; bilimsel bilgiye dayanarak yaşanmayacağını; önyargılarla, genellemelerle, sezgilerle ve hepsinden önemlisi **güvenle** yaşamının zorunluluğuna örnekler:

- Hiçbirimiz anadilimizi ders alarak öğrenmedik! Hiçbirimize dilin kuralları söylenmedi ama konuşarak anlaşabilmeyi öğrendik.

- Hiçbirimiz anamızın babamızın kardeşimizin gerçek olup olmadığını test etmedik, onların bize davranışını yeterince inandırıcı delil sayıp güvendik.

- Hemen hiçbirimiz arkadaşlarımızın güvenilir olup olmadıklarını, bize uzun vadeli tuzaklar kurup kurmadıklarını bilimsel yöntemle test etmedik, kesin kanıt aramadık; güdülerimize, içsesimize, duygularımıza güvenerek -zayıf da olsa yanılma olasılığını göz ardı etmeden- onlara güvenmeyi seçtik.

- Çoğumuz titanyum görmedik, test etmedik ama titanyumun nasıl olduğuyla ilgili inançlarımız var. Titanyumun yerine X koyun...

- Bir belgeselde falanca tropik adasındaki yaşam gösteriliyor, izliyoruz, hiçbirimiz haritayı açıp gerçekten öyle bir ada var mı diye bakmıyoruz (ED blogumda bakan birilerinin olması gerektiğini söylüyorum, o ayrı konu).

- Dinlerin kanıt sunmadıkları için inandırıcı olmadığını öne süren ateistler, sayısız kez ve sürekli yalan haber üretirken yakalandıkları halde ve hemen hiçbir zaman haberlerinde kanıt sunması beklenmeyen basın kuruluşlarına güvenmemeyi telkin etmiyorlar. Neden? (yanıtı yok, retorik soru)

- Sigaranın hasta etmediği konusunda uzun süre cahildik, korkmadan içtik. Şimdi yarı sezgi yarı bilgiyle zararlı olduğuna inanıyoruz. Evet, yarı sezgi çünkü deneysel tıpta çalışan bir avuç dışında hiçbirimiz kanıtları görmedik, yalnızca makul buluyoruz.

- Uzun süre DDT'nin zararlı olmadığını sandık, bit ilacı diye kullandık. Şimdi de zararlı olduğunu yine yalnızca sanıyoruz, hiçbirimiz verileri değerlendirmedik, araştırmadık, bilgiyle yargılamadık.

- Sağlıkla ilgili hemen hiçbirşeyi bilimsel kaynaklardan araştırmadık, kimyagerlere, doktorlara, diyetisyenlere ve yine bunlara güvenen bürokratik örgütlere güveniyoruz. Sık sık yanıldıklarımızı (öhöm, "ilerlediklerini") görmemize karşın!

- Dünyayı yönetmeye çalışan kötü yürekli manyak bir azınlığın var olup olmadığını çok azımız araştırdık. Ama bir bölümümüz hiçbir araştırma yapmadan yalnızca bölük pörçük ipuçlarına ve bazı telkinlere inanarak veya inanmak istediği için bunun var olduğuna inandı. Bir bölümümüz yine hiçbir araştırma yapmadan inanmamayı, yani bunun yalan olduğuna inanmayı seçti. Araştıran bir bölümümüz kesin kanıtlara ulaşamadı, yalnızca güçlü belirtileri yeterli bularak bunun var olduğuna inandı. Bu üç küme dışındakiler yok denecek kadar az sayıda.

- Ateistlerin hemen hiçbiri yeryüzünde var olan bütün din/inanç sistemlerini araştırmadı, bütün seçenekleri tüketmedi, öteki ateistlerin söylediklerini -çoğunluğu yalnızca yaygın olan dinler hakkında üstelik yüzeysel olan bilgileri- yeterli buldu. Daha genel geçer bir tanımını bile yapmadan "dinler" adıyla kategorize ettiği şeyleri (neyleri?) yeterli kanıt

sunamadıkları gerekçesiyle reddeden bir ateistin yukarıda örneklenen bilgilerin hepsini reddetmesi, hiçbirine güvenmemesi ve hepsinin kesin kanıtını araması gerekir. Örnekleri ben yorulana, siz bıkana dek artırabilirim. Şimdilik yetsin.

13

Her inanç bilimsel kanıtı dayanmalı hastalığına örnek: "As for evidence . . . whatever believers consider to be "evidence" for the existence of gods, spirits and ancestors as well as their powers has always struck all outsiders as evidence for no such thing. In fact, it is evidence only at the price of violating the requirement that we should only have refutable beliefs. If you are told that a high dose of vitamins can help the body fight an infection, the only evidence that really counts is a test that could refute the claim: if for instance clinical tests showed that patients treated with vitamins had no better recovery than those without vitamins, this would cast doubt on the alleged benefit of such a treatment. Religious claims are not refutable at all in this sense." Pascal Boyer, Religion Explained, s.300.

Teizm "bir şey vardır, öyleyse Tanrı vardır" der. Bunu test etmenin yolu var olanı yok etmektir. Ne diyeceğiz? a) Yok edemiyoruz, öyleyse tanrı yok. b) Yok edemiyoruz, öyleyse bu bilimsel olarak sınınamaz. Ateist de teist de aynı şeyi söyler, bu bilimsel olarak sınınamaz. Uyuşmazlık bilimselliğe aykırılıkta değil, felsefededir, mantıktadır. Bu uyuşmazlıkta bilimden söz etmek safsatadır. Bilim gözleme ve sınınamaya dayanır, gözleyip sınınamadığınız bir alanda bilimden söz etmek saçmadır. 20. yy. mitolojisinin "bilim" sözcüğüne haksız olarak yüklediği olumlu anlam ve tehdit edici bir otorite var. Ateizm propagandacıları da bunu bir güzel sömürüyorlar.

Tartışmayı sonuçları üzerinden yürütmek de olanaksızdır. Çünkü ateist toplumlar yaratmanın sonucu ancak tek kuşağa sığmayan uzun zaman dilimlerinde alınabilecek ve olası bir yanılığdan dönme olanağı olmayacak. Yine bilimsel olarak sınıama olasılığı yok. Ateizmin kötü olup olmadığını sınınamak kaç yüz yıl sürecektir örneğin? Denedik ve kötü olduğunu gördük diyelim, geri dönemeyip yok olacağız zaten. Öyleyse bilimsel yöntemi kullanamıyoruz. İronik olarak tarih, arkeoloji, antropoloji gibi bilimlerin verileri "dinlerin" başından beri var olduğunu bildirir. Ve net olarak yararlı mı zararlı mı olduğuyla ilgili kesin bulgular yoktur. Bu deney ilk kez yapılıyor. Bilim yine devre dışı ve Kuran'ın "her toplumun dini kendine ait olsun" çağrısı ve "bekleyin" meydan okuması bu bağlamda uygulanması tek seçenek, aklın da erişebildiği ve onayladığı tek seçenek.

14

Hurafelerle ilgili bir kitaptan: "Doğaüstü öznelerle olan inanç bilim çağında nasıl hâlâ var olabiliyor?" (How can people believe in supernatural agents when there is science around?) Yanlışlık kendini soruda ele veriyor. Bilim doğayla ilgilenir. Sen doğaötesini soruyorsun. Bilim oturma odasını açıklar. Sen "bilim varken balkonun varlığına nasıl inanırlar" diye soruyorsun.

15

Olaya şu açıdan bakılabilir. Tanrı'yı devreden çıkardığımızda iyi olarak bilinen ne varsa bunları sürdürmek için **akılcı ve deneyimle sabit** (bilimsel de denebilir) gerekçeler

bulmak zorundayız. Ama toplumlar olarak bu konuda yeterince başarılı değiliz. Böyle bir bilişsel /metafizik çerçeveye ayak uydurması olanaklı bireylerin olduğunu varsaysak bile -ki son derece kuşkuludur- toplumun ezici çoğunluğunun buna uyum sağlaması beklenemez, bu olanaksızdır. Dolayısıyla “işlerimizi iyilik üzerine kurmalıyız çünkü Tanrı böyle istiyor” açıklaması sonsuza dek toplumların işlemlerini ve sağ kalmasını sağlayan bir metafizik çerçeve veya deyim yerindeyse bir kestirme olarak kalacak. Yalın ve kolay anlaşılabilen fikirler her zaman kazanmaya daha yakındır. Bu iyi veya kötü değildir, bu gerçekliktir. Ve bu tanrının varlığından söz etmek için bir bahane olmak zorunda değildir. Tanrı'nın varlığı ile bu gerekçenin bir arada bulunabilmesi elbette olanaklıdır.

16

Allah'ın elçi göndermediği bir dünyada sağgörsü ve uzgörsü gelişmiş birileri çıkacak ve yine doğanın yasası, yaşamın anlamı ve ahlak konusunda insanları uyaracaktı. Bugün elçileri reddedenler o zaman da bu uyarıyı ve uyarıcının kullandığı kavramları alaya alacaklar, aptalca bulacaklardı. Arada hiçbir fark yok. Çünkü tanrıtanımaz (veya elçi inkarcısı), aslında nesnel bir ahlak öğretisinin varlığı fikrini kaldıramıyor. Filozoflar bir şeylerin doğruluğunu öne sürsünler, buna itirazı yok. Yeter ki hepsi ayrı telden çalsın. Gerçeğin peşinde kuşaklar ziyan olup gitsin, arayış hiç bitmesin... Buna itirazları olmadığı gibi bu ne soylu bir uğraştır öyle, övülesidir onlara göre. Ama iş öğretilerden biri üzerinde uzlaşmaya gelince orada karın ağrısı başlar. İyilik toplumsal yaşama geçirilmeyecek olduktan sonra onu aramanın ne değeri var, bu uğraşı neden yüceltelim ki? Sanki [tek başına](#) iyi olunabiliyormuş gibi.

17

Tanrı'nın kanıtının olması gerektiğini gerçekten düşünenlere (böyle kişilerin olduğunu sanmıyorum, sanıyormuş gibi yapıyorum) ASMR örneğini vermeli. ASMR'yi hiç duymamış birine anlatmak ne kadar zorsa ve fakat onu deneyimleyen kişi için onun varlığı ne kadar kesinse, Tanrı'nın var olduğuna hiçbir bilimsel kanıt olmaksızın nasıl emin olunabildiği de anlatılamaz demeli. Kıvransın dursun. Not: Youtube'da ASMR videosu yaptığını gördüğünüz kişilerin onda dokuzu bunun ne olduğunu bilmiyor.

18

Parçanın kanıtı olur. Bütünün kanıtı olmaz. Çünkü kanıt dediğimiz şey aynı uyumlu bütünün başka parçalarına yaptığımız göndermedir.

19

Ateist profesör, Tanrı'nın onu sınıyor olmasını anlamsız bulduğunu söyler, Tanrı'nın dünyada kötülük yaratmasının mantıksız olduğunu öne sürer. Bir yandan da öğrencilerini zorlar, onları sınava sokar. Öğrenci profesörün kendisinden çok şey istememesini talep edecek olursa der ki, “bu senin iyiliğin için, yetişmen için. Olgun biri olman için, dalını iyi öğrenmen için. Çok çalışırsan karşılığını alırsın. Yorulmak, acı çekmek senin için iyidir. Çünkü sonrasında daha iyi bir yaşam sürersin.” Aynı mantığı getirip yaşamın tümüne uygulamaz. “İnsanlar acı çeker çünkü olgunlaşmaları gerekir, hatta çoğu zaman acılı ve zor yolu insanlar özgür iradeleriyle seçerler” deseniz, bu sözünüzün bağlamının “dinsel” olup olmadığına göre farklı tutum sergiler. Gözüyle gördüğü, kendisinin de boyun eğdiği

(uyguladığı) bu gerçeği yüceltir, aynı gerçeğin başına bir “tanrı” öznesi getirildiğinde nefretle zıplamaya başlar. Bu saf kibirden başka bir şey değildir. “Köfte yemek ister misin” diye sorunca iştahlanan, “köfte yemeni emrediyorum” deyince inadına yemeyen bir çocuk gibi. Profesörün derdi köfteyle değil, köftenin üstündeki özneyi bir adla anıyor olmamızla. Tanrı’nın ve sınavın mantıksızlığını öne süren profesör aslında yalnızca kendisinden yüksek bir özneye boyun eğiyor (seçme şansı bile yok) olduğunu kabullenmek ve yüksek sesle itiraf etmek istemiyor, hepsi bu. Ateist kuru gürültüdür, içinden geçmeyen düşünceleri söyler. Sabahtan akşama dek inanmadığı şeylerden gerçekmiş gibi söz eden adamı ciddiye alıp onunla tartışır mısınız?

20

Bilimin erişiminin ve dolayısıyla otoritesinin sınırını anlatmak için veya gözlemlenen, deneyimlenen bir olgunun deneyle sınınamayacağını anlatmak için solipsizm (tekbencilik) örneği kullanılabilir. Yani bütün gerçekliğin zihinlerimizde (veya yalnızca benim zihnimde) bir ürünü olduğu düşüncesi. Bu düşüncüyü sınamak için hiçbir deney yapamayız. Bilimsel olarak kanıtlayamaz, çürütemeyiz. Gözlemlerimize aykırı değildir. Bununla birlikte “nesnel” olarak sınınamaz. Hiçbir veri bu düşüncüyü çürütemez. Bütünüyle bilim dışıdır. Tıpkı benim deneyimlerim gibi bilimin erişimi dışındadır.

Bu nedenledir ki “Tanrı yok”, “varlık yok” ve “ben yokum” cümleleri denktir.

21

Ateizmin yayılması, Tanrı’nın adından değil, buyruklarından kaçmak için bahane arayan insanlara görünüşte havalı /moda /yeni /taze ve saygı gören bir tutamak sağlamasından. Yoksa Tanrı’nın buyruklarından (=ahlaktan) muaf olmaya çalışma fikri yeni değil. Bildik ürün yeni ambalajla piyasaya sürülüyor.

22

Bu küçük araştırmaya göre teistler daha ahlaklı:

https://web.archive.org/web/20110818183407/http://www.godandscience.org/apologetics/atheists_more_immoral.html

Doğadaki Ayetler yazımda örnek gösterdiğim kimi araştırmannın sonucuyla uyumlu. Ateistler tersini öne sürüyorlar. Diyorlar ki: “Bana emreden veya cezayla korkutan olmadığı halde ben iyi olabiliyorum, öyleyse üstünüm.” Yalnızca elçilerinin değil, Tanrı’nın da var olmadığını söyler, arkasından yukarıdakini eklerseniz tanrılık taslamış olursunuz. Çünkü bu iddia insandaki iyilik itkisinin nedensiz, kaynaksız olduğunu, bunu kişinin kendi iradesiyle yarattığı anlamına geliyor. Yani bunu söyleyen ateistler yoktan var edebilme yetisine sahip olduklarını söylüyorlar. Bu aslında gelenekçi dünya görüşünde mucizenin tanımıdır. “Havarilerin sofrasındaki yemek yeniyor ama hiç azalmıyordu” derler, “kimse hazırlamadığı halde yemek yoktan var oluyordu”. Ateistler de aynı şekilde “Tanrı benimle konuşmuyor, beni yaratmadı, içime iyilik itkisini de koymadı, iyiliği ben yoktan yaratıyorum” diyorlar. “Evrenin nedensellik yasasını çiğniyorum, neden-sonuç zincirini kırıyorum, araya öncesi olmayan bir halka ekliyorum. Evvel olan benim.” Bir yandan bunu söyler, bir yandan da ahlakın evrimsel süreçle nasıl ortaya çıktığını açıklamaya çalışırlar. İkisini yan yana koyduğumuzda patlayıcı bir çelişki

ortaya çıkıyor. Ahlakın evrimsel süreçle ortaya çıktığı kesin gibidir, çünkü bugünkü bilgi birikimimizle daha mantıklı ve tutarlı bir açıklama olamıyor. İyi davranışın ödüllendirilmesi ve kötü davranışın aşağılanması ahlakın temelidir. Öyleyse ateist, “kendisini korkutan veya ödüllendiren kimse olmamasına rağmen” iyilik edebilme yetisine sahip olduğunu söyleyemez. İyi davranış itkisi (vicdan) evrimsel süreçte her insanın yapısal bir parçası olmuştur. İnsanların birbirlerini Allah’ın adıyla iyiliğe çağırıp kötüden caydırması acınası bir zayıflık değil, evrimin ortaya çıkardığı ahlakı gerçekleştirme etkinliğinin ta kendisidir. Bahçeden ve ateşten söz etmek de bu işlevi yerine getirmenin yollarından biridir. Bu işlevin dışında bir fazlalık değildir, temel ahlak sisteminde bir uyumsuzluk yaratmaz. Tanrı kavramı evet, insanların keşfettiği /bulduğu /türettiği bir kavramdır ve insanların koşulsuz bağlı olmaları gereken dokunulmaz iyilik ilkesinin adıdır. İnsan iyilik ilkesiyle var olup evrilebildiği için insanı yaratan iradenin de adıdır. Ve bütün evren insan için yaratıldığından ötürü evrende bundan başka bir yoktan var edici irade aramak için bir neden yoktur.

Aliya İzzetbegoviç, Doğu ve Batı Arasında İslam kitabının Tanrısız Ahlak bölümünde bu sözcük oyununa değip geçiyor ama bunu bir sözcük akrobasisi olarak görmüyor.

Not: İlgisi yok ama benzer görüldüğü için ekliyorum, bazı tasavvufçuların “ben ödül için değil, Allah için yaşıyorum /iyilik yapıyorum” demesi de aynı ölçüde saçma.

23

Kuran’da neden ateist yok: “Materyalist /hedonist bu propagandadan aynı anda hem bir dine tabi olmak hem de ‘iyi’ yaşamak mümkün değilmiş sonucu çıkıyor.” Doğru. O düşünceye göre Tanrı elçi yollamamıştır. Bu, Tanrı’nın bir buyruğu yok demektir. Yani nasıl yaşadığımızla ilgilenmiyor. Yani kendi işleriyle meşgul, bizimle ilgilenmiyor. Öyle olsun istiyorlar. “Niye binlerce yıldır bizimle kavga ediyor” diyorlar. Filmlerde, çizgi romanlarda sözde tanrının resmini çizer gavurlar. Gökten elini uzatır, yıldırım düşürür, elçi gönderir, uğraşır insanlarla. Böyle böyle, insanlara engel olan, hır çıkaran bir tanrı imgesi oluşturuyorlar. Kitabımukaddes’in tanrısı, Kuran’ın değil. Bu kurgu kendine “ateist” diyenlerin çok hoşuna gidiyor. Kuran’da ateist yok, herkes Tanrı’nın varlığını biliyor. İnsanların derdi Tanrı’nın buyruklarıyla, yani zorunlu tuttuğu ahlakla (bkz. dinin tanımı).

“İyi”yi herhangi bir sınırlama, yasa, ilke olmadan, gönlüne göre yaşamak olarak tanımlayınca evet, elçisiz yaşamak kısa süreler için, bir bölüm azınlık için iyi gibi görünebilir. Ama haksızlık ederek bir eli yağda bir eli balda yaşayanların bu durumlarının geçici olduğunu söylüyor Kuran. Tarih de öyle söylemiyor mu? Bilimde, yapı teknolojisinde, bürokraside çok ileri olduklarını hem tarihçilerin hem Kuran’ın kabul ettikleri uygarlıklar çökmüş işte. Madem o kadar “iyi” yaşıyorlardı, neden bu üstün yaşam biçimini kalıcı yapamadılar? “Benim yaşayacağım elli yıl daha, benden sonrası tufan, ona mı kafa yoracağım” diyenler de var. İşte bunlar yakın, bayağı olanı (Ar. *dunya*) seçip kalıcı olanı, sonucu (Ar. *ahira*) reddedenler. Basitleştirilmiş anlatımı şu: <https://web.archive.org/web/20200130212446/http://gokii.net/2015/05/hazzi-erteleyebilmek-marshmallow-deneyi/>

Ben olayı vicdanla açıklayarak basitleştirmeye eğilimliyim. Hazcı yaşamak vicdanını acıtıyorsa artık o iyi yaşamak olmaktan çıkar, acını yatıştırmanın yolunu ararsın. Bu acıyı

kimi zaman boşluk duygusu olarak da duyarız. Boşluk büyükse onu doldurmak için katlanmayı göze aldığı acı da büyük olur. Bunu bir telsizin sinyal kuvvetine benzetiyorum. Sinyal parazitliyse sesi duyamıyorsun, mesajı anlayamıyorsun. Sinyal pırl pırl ise o ses seni direksiyona geçmişçesine yönetiyor. Attığın okları o atmış oluyor.

24

“Din akıldışıdır.” Bu ancak çatışma paradigmasıyla bakınca çözülür. Çatışma paradigması ve karşıtı uzlaşma paradigmasından [Salat-4](#) yazımda söz ettim. Akıldışı bir potansiyel var. Allah’ın elçilerinin sözleri hemen bu akıldışı altyapıya giydirilmiş, bu ikisi evlendirilmiş, çok güçlü şekilde yapıştırılmış. Ayet bunu anlatıyor:

İnsanlar, bir tek topluluktur. Allah, muştulayıcı ve uyarıcı olarak peygamberler gönderdi. Ayrıca, onlarla birlikte, insanların uyumsuzluğa düştüğü konularda, aralarında yargı vermek için, kitapları gerçek olarak indirdi. Oysa kendilerine açık kanıtlar geldikten sonra, aralarındaki çekemelik yüzünden, onun hakkında uyumsuzluğa düşenler, o verilenlerden başkası değildi. Sonunda Allah, hakkında uyumsuzluğa düştükleri gerçeğe, inananları, Kendi izniyle erıştirdi. Çünkü Allah, dilediğini dosdoğru yola erıştirir. 2:213 Ayrıca bkz: 16:124, 9:115), 5:48, 10:19, 11:118, 23:52-53.

Yani ellerindeki akıldışı saçmalıkları, hurafe birikimini elçilerin sözleriyle bitıştirdiler, bugün de bitıştirmeyi etkin olarak sürdürüyorlar. İsa, bu bitışikleri ayıranların örneklerinden biri. Tevrat’ı okudu ve ondaki pisliğı temiz özden ayırdı, insanlara Tevrat’ı nasıl okumaları gerektiğini gösterdi (3:50, 61:6-7). Pislik yanlıları buna “büyü” dediler. Bu davranış şablonunu görmek için geleneksel “din” kavramıyla sınırlı kalınmamalı. Doğru ve arı söz nerede olursa olsun onu pislığe karıştırmak isteyen bir kalabalık hemencecik oluşuyor. Yalnızca “Allah’ın nimet verdiği” kişiler çoğunluğun çıkardığı dumana ve gürültüye aldırmaksızın pislığın içindeki temiz özü ayırımsayabiliyorlar. Pislığın çokluğu onları şaşırtmıyor (5:100).

25

Ateistler, teistleri çocuksu olmakla suçlarken bu yetişkinlere çocuğun yalnızca aptallık ve bilgisizlik özelliğini yakıştıyorlar. Ama çocuk saftır ve masumdur da. Yani bir yetişkinin her anlamıyla çocuk gibi olmasında ne övülecek ne yerilecek bir şey olmamalıdır. Bir çocuğun anasından, babasından korktuğı gibi bir yetişkin eğer Tanrı’dan korkuyorsa bunu yetişkinin aptallığına verebileceğimiz gibi sözdinlerliğine, usluluğuna, olgunluğuna, gelecekte başarılı olacak olmasına da verebiliriz.

26

“Kuran’da çelişki var” diyenlere gerçek yaşamdaki çelişkileri listeleyin. Gerçek yaşamdaki çelişkiler mi? Saymakla bitmez. Saymayacağım. Gerek yok. Gerçek yaşamdaki çelişkileri önce arayın, bulun, sonra Kitap’taki çelişkileri gerekçe yaparak elçileri reddedenlerin bunların kaçının farkında olduklarına dikkat edin. Farkındalarsa bundan neden rahatsız olmadıklarını sorun. Kitap’taki çelişkiler nedeniyle elçileri izlememe davranışının benzeri bu durumda nedir? Evrenin yasalarında var görünen çelişkiler nedeniyle neyi izlemekten vazgeçmemiz gerekiyor örneğin? Bu yasaları mı?

Ateist der ki: “Bildiğimiz ve sevdiğimiz her şey beynimizdeki kimyasalların tepkimelerine indirgenebilir. Bundan dolayı evrende doğrular ve yanlışlar yoktur.” Bunu söylemeni yalnızca beynindeki kimyasallar sağlıyorsa, bu kimyasallara nasıl güvenebilirsin? Kanıtlanabilir bütün bilgi, kanıtlanamayan bir bilgi temeline dayanmak zorundadır.

Ateist der ki: “Dinler eski çağlarda /Hristiyanlık /İslam toplumu sömürmek için uydurulmuştur.”* Peki, **bugün** toplumu sömürmek için uydurulanlar, uydurulmakta olanlar nelerdir? Bu soruyu yanıtlamadıkça bu ateist savın -doğru da olsa yanlış da olsa- hiç bir anlamı yok. Bu soruyu yanıtlamaktan kaçmak tutarsız bir davranış. Nitekim bu soruya önerilen yanıtların her birini “komplo kuramı” olarak reddetmelerinden ateistlerin hiç bir derde derman olmayacakları, hatta kötülük ordusunun muhripleri değilse de kolayca silah altına alınabilecek yedek askerleri oldukları bellidir.

Ateist der ki: “İsa mitolojisi pagan /Yunan /Roma mitolojisine çok benziyor. Demek ki İsa oradan kopyalanmış bir karakterdir, gerçek değildir.” Peki, şu olasılığa ne demeli: İsa gerçekten yaşamış bir önder olabilir, onu izleyenleri saptırmak için veya onu izleyenlerin çoğunluk olması karşısında korunmak için eski mitolojinin öğeleri yeni mitolojiye yakıştırılmış olabilir. Aynı olasılığı Muhammed için de görüyoruz. Musa için de görüyoruz. Ateistler bu olasılığı görmezden, bilmezden geliyorlar.

“God would not be God if we could possess Him like any object of our familiar world, and verify His reality like any other reality under inquiry ... Faith is the courage that conquers doubt, not by removing it, but by taking it as an element into itself. I am convinced that the element of doubt conquered in faith, is never completely lacking in any serious affirmation of God.” (Paul Tillich - The Divine Name)

“Ateistim” demenin motivasyonu çoğu zaman Tanrı’nın var olup olmaması meselesinden çok kişinin kendini cahil toplumun üstünde bir düzeyde konumlandırmaya çalışmasıdır. The Problem of Ritual Efficacy kitabının yazarı William Sax, Hindistan’da kısaca “törenselle duayla tedavi” diyebileceğimiz yöntemleri araştırırken eğitilmiş Hintlilerin yazarın bu konuya merak salmasına şaşırıldığını söyledikten sonra şöyle devam ediyor:

“I observed plenty of skepticism in other contexts as well. Particularly memorable was the family settled in Delhi who returned to their ancestral village for a major healing ritual but whose father was so dismissive of the whole affair that he refused to participate in key rituals, while the teenage children found the possession ridiculous and laughable and were unable to participate in it properly. Then there were the educated persons I knew, especially those in the medical profession, who condemned the practices of the gurus as unscientific and superstitious but who surreptitiously visited them at night when their own problems could not be solved by modern medicine. As I write this introductory

chapter in the Himalayas, I have just concluded interviewing local medical professionals about their views regarding ritual healing, Most of them responded to my initial questions by dismissing outright the possibility that it might be effective. But with a little patience and perseverance on my part, they began to talk about successful cases of which they know, and to affirm that, as good Hindus, they would not deny the power of religious rituals to heal the sick. As a result, I have come to share Adams' view that the overt rejection of ritual healing is not so much a statement of disbelief in its efficacy as it is an assertion of one's social position: modern, educated, and scientific."

Son cümlelerin Türkçesi: "Törenselleştirme yöntemlerinin kökten reddi, işe yararlığının olmayışından çok kişinin toplumsal konumu vurgulamak oluyor: Modern, eğitilmiş, bilimsel." Şifacılık düşüncesini elinin tersiyle iten adam "bilimin ışığında ilerlediği" sinyali vermek istiyor. Bosna'daki piramitleri duyan, gören arkeologların; geleneksel yollarla veya "otla" bitmiş kanser vakalarını duyan doktorların; üniversite dışında yetişmiş revizyonist tarihçilerin radikal iddialarını duyan tarihçilerin dikkat kesilmeleri ve konuyu araştırmaları gerekirken sanki o şey orada yokmuş gibi arkalarını dönmelerinin altındaki motivasyon da aynıdır: Cahil veya "bilimsiz" olarak etiketlenebilecek hiçbir şeyle, hiçbir kişiyle ilişkilendirilmek istemiyorlar ve bu uğurda gerçeği aramaktan, bilmekten vazgeçiyorlar. Onlar için gerçeğin değeri ancak bu kadar. İşte kendini ateist olarak niteleyenlerin çoğunun güdülenmesi budur. "Ben o cahiller sürüsünden değilim" diyebilme özgürlüğünü, çok önemli olabilecek gerçeklerin bazılarını kıyma pahasına satın alıyorlar. Hiç kuşku yok ki çoğunluğun ateist olduğu bir dünyada onlar ateist olmayacaklardı.

32

Bir ateist, Tanrı'nın ahlak için gerekliliğini açıklıyor: "Görevini yapan insan, hem cinslerinin kendisi hakkında sahip oldukları anlayış, saygı ve sevgiyi ifade eden her tür tezahürde, normal olarak farkında olmadığı ancak, az çok onu ayakta tutan bir teselli hissi bulur. Toplumun onun hakkında sahip olduğu duygular, kendisi hakkında sahip olduğu duygulara sebep olur. Ahlaki olarak arkadaşlarıyla uyum içinde olduğu için, kendi tanrısının ilgisinin nazik bir şekilde kendisine döndüğünü hissettiğini düşünen inanan gibi, yapacağı işler hususunda yeni bir güven, cesaret elde eder. Böylece, ahlaki varlığımızın sürekli bir yüceltilmesi anlamına gelen şeyi üretir. [...] ahlaki şuuru ve onun vicdanıdır. Ve insanların büyük bir kısmı, onu ancak dini sembollerin yardımıyla, az çok açık bir şekilde fark ve tasavvur edebilir." (Durkheim - Dini Hayatın İlkel Biçimleri)

33

Çocuklar daha üç aylıkken nedenselliği aramaya ve anlamaya başlarlar. Bu durum nedensellik arayışı olmayan insan yavruları üzerinde seçim baskısı olduğunu kanıtlar. Bu nedensellik arayışı ileriki yaşlarda daha karmaşık zincirlere doğru yönelir. Neden yiyecekleri pişiriyoruz, neden karanlık olunca uyuyoruz gibi görece karmaşık sorular ana-babayı bıktırana dek birbirini ardına gelir. Ergenliğe doğru ve sonrasında artık hayatta ne yapmak istiyorum, nerede yaşamak istiyorum gibi sorular gelmeye başlar. Bunlar neden varım veya neden yaşıyorum veya yaşamın anlamı nedir sorularına (üçü de aynı sorudur) vekildir. Olgunluk yaşlarına gelindiğinde kişi kendine bu soruyu açıkça sorup doğrudan yanıt vermeye çalışmadıysa bile eylemleriyle sormuş ve yanıtlamış olur. Bunu herkes

yaptığına göre bu soruları sormayan insanlar üzerinde doğal seçim baskısı olmuş ve bunlar gen (ve kültür) havuzundan silinmiş olmalıdırlar. Ateistler ve nihilistler (ki her biri ötekinin zorunlu aşamasıdır) var oluşun bir anlamı olmadığını öne sürerek bu evrimsel gerçekle çelişiyorlar. Ve böylece doğal seçilimin yok edip eleyeceği fikirleri benimsemiş oluyorlar. Bu fikirleri kurumsallaştırabilir, kültürün bir parçası durumuna getirebilirlerse, fikirlerle birlikte toplumun kendisi yok olacaktır.

34

Robert Mccaulay'in Why Religion Is Natural and Science Is Not kitabını konuyla ilgilenenlere tavsiye ederim.

35

Ateist bir fıkra, kendisiyle dalga geçiyor ama farkında değil: "Fanustaki Japon balığına sormuşlar, 'Elbette Tanrı var' demiş. Suyu kim değiştiriyor sanıyorsunuz?"

Sözcük Oyunları

36

Eleştirel düşünürler her bir sözcük seçiminin birer aşılama olabileceğini bilir: "Bilimsel ateizm." Burada bilimsel sözcüğünün yansız, renksiz, ideolojik olarak yüksüz bir niteleme olması gerekirken olumlu çağrışım kümeleri ve çekici duygular yüklemek amacıyla kullanıyorlar. Ateizm aynı zamanda "yenidir." Böylece karşı taraf da "eskiyi" sahiplenmenin ezikliğini duyuyor. Çünkü modernizmin kurucu mitolojisi zaten yeni olanın iyi olduğudur. İlerleme dogması bunun başkaca bir biçimde söylenmesidir. Ateizm maça bir sıfır önde çıkıyor. Yakınmıyorum, yalnızca saptıyorum. Modern hurafelerimizden kurtulduğumuz ölçüde zihnimizdeki bilişsel uyumsuzluklardan arınıyoruz.

37

Ateistlerin ve özellikle evrimi ateizme araç etmeye çalışan biyologların kullandıkları sözcükler, pozitivist ideolojinin sorgulanmayan varsayımlardan beslendiğini göz önüne serer. En basitinden "rastlantısal" sözcüğünü alalım. Rastlantı kavramı kuralsızlığı ve nedensizliği çağrıştırır da basbayağı bir kuraldır. Rastlantısallığı gösterdiği düşünülen Galton tahtasına bırakılan bilyeler kesin bir kurala göre oluşan bir eğri çizer. Bu eğriyi çizmediğini gördüğümüzde topların yerleşiminin rastlantısal olmadığına karar veririz. Bunu ayırt ederken bir kuralı uygularız. O kural rastlantı kavramının veya sözcüğünün anlamıdır. Her tanım bir kuraldır. Rastlantı, kuralsızlık, ilgisizlik, şans, dağınıklık gibi kavramlar da her sözcük gibi bir kuralı ifade ederler.

Eleştirel düşünürler her bir sözcük seçiminin birer aşılama olabileceğini bilir. Örnek: "Bilimsel ateizm." Burada "bilimsel" sözcüğünün yansız, renksiz, ideolojik olarak yüksüz bir niteleme olması gerekirken bunu [olumlu çağrışım kümeleri](#) ve çekici duygular oluşturmak amacıyla kullanıyorlar. Ateizm aynı zamanda "yenidir." Böylece karşı taraf da "eskiyi" sahiplenmenin ezikliğini duyuyor. Çünkü modernizmin kurucu mitolojisi zaten [yeni olanın iyi olduğudur](#). İlerleme dogması bunun başkaca bir biçimde söylenmesidir.

Ateizm maça bir sıfır önde çıkıyor. Yakınmıyorum, yalnızca saptıyorum. Modern hurafelerimizden kurtulduğumuz ölçüde zihnimizdeki bilişsel uyumsuzluklardan arınıyoruz.

Sözcükler aslında kesintisiz bir varoluşu kavramsallaştırarak, yani onun bileşenlere ayırarak, yani onu tanımlayarak kesintiliymiş gibi düşünebilmemize yarar. İnsan tabaktaki yemeği kendi parçası saymaz. Önce ağzına koyar, sonra midesine indirir, sonra moleküllerine ayırır, sonra molekülleri kanına ve dokularına alır ve o zaman kendi parçası olduğunu söyler. Oysa geçiş kesintisizdir. Tam olarak hangi anda yiyeceğin kendi parçasını olduğunu söyleyemeyiz. Bütün evren böyledir. Kavramsallaştırma dediğimiz şeyin tanımı zaten kesintisiz olan bir evreni ayrıştırmak, sanal bileşenlerin arasına sanal sınırlar çizmektir. Böylece zihnimizde evrenin sanal bir kopyasını yaparız. Yanılgı dediğimiz şeyler sanal kopyanın gerçeğiyle arasındaki fark noktalarıdır.

Bu olguyu göz önüne aldığımızda natüralist-pozitivist evrim söyleminin felsefi çelişkisi ortaya çıkar. Canlıyı, organizmayı, türü tanımlarken onu evrenin kalanından ayrı bir varoluş sayarız. Bu yanlış değildir, herhangi bir fikri iletebilmek ve hatta iletmeksizin kafamızda oluşturabilmek için evreni kavramsallaştırmak, yani tanımlamak, yani ayrıştırmak zorundayız. Ama pozitivist, tanımladığı canlının rastlantısal koşulların içinde varlığa geldiğini söyleyerek bunun kuralsızlık olduğunu çıkarır. Ama kuralsızlık da bir kuraldır. Evrimsel sürecin (“rastlantısal” mutasyon, doğal seçim, coğrafi ayrışma vb) kuralsız olarak işlediğini, yani Galton tahtasına atılan bilyelerin kuralsız olarak yayıldığını söyleyerek bunu kural koyucu bir iradenin olmadığına yorar. Ama sistemi, yani evreni bir bütün olarak düşündüğümüzde bu çıkarıma geçersiz olur. Evreni tek bir varlık olarak düşündüğümüzde, onun içinde gerçekleşen kuralsız oluşların da bir kuralın parçası olduğunu düşünmek zorunda kalırız. “Şu türle bu tür rekabet ediyorlar” cümlesi, türlerin ayrı ayrı kavramsallaştırılmasına dayanır. Bu türleri “evrenin şu organıyla bu organı” biçiminde kavramsallaştırırsak bir rekabetten söz edemeyiz. Tıpkı kendi bedenimizi “ben” olarak kavramsallaştırdığımız ve onun çevresinde görünmeyen, bulanık, sanal bir sınır çizdiğimiz gibi. Sözelimi ayakkabının içinde sıkışan ayak parmaklarının birbiriyle rekabet ettiğini söylemeyiz çünkü hepsini tekil “ben” biriminin içine dahil ettik.

Dolayısıyla evrende var olan kuralsızlığın da bir kural olduğunu düşünmek zorundayız. Biri ak biri kara iki topun olduğu torbadan çekilen topun rengini kestiremiyor olmamızın ta kendisi bir kuraldır, kuralsızlık değil. Çekmeyi sürdürürsek ak ve kara topların yüzde ellişer olasılığa yaklaşması bir kuraldır. Böyle bir evrende kuralsız olarak tanımladığımız alan da kurallıdır. Pratik gerekçelerden dolayı, düşünme işlemi gerçekleştirilebilmek için “kuralsız” kavramsallaştırmasına ihtiyaç duyarız. Gerçekte kuralsızlık var olmadığına göre evrenin her parçasında amaçlılık (teleoloji) zorunludur.

38

Sorulunca kendine “ateist” diyen, kendini ateist sanan kimisinin aslında ateist olmayabileceğini gösteren birkaç ansiklopedi maddesi:

<https://en.wikipedia.org/wiki/Ignosticism>

<https://en.wikipedia.org/wiki/Agnosticism> (bilinemezlik)

<https://en.wikipedia.org/wiki/Deism> (yaratıcılık)

<https://en.wikipedia.org/wiki/Pantheism> (kamutanrıcılık)

<https://en.wikipedia.org/wiki/Ietsism> (“...ama bir güç var”cılık)

Eurobarometer survey 2010^[5]

Country	"I believe there is a God"	"I believe there is some sort of spirit or life force"	"I don't believe there is any sort of spirit, God or life force"	"Declined to answer"
 Malta	94%	4%	2%	0%
 Romania	92%	7%	1%	0%
 Cyprus	88%	8%	3%	1%
 Greece	79%	16%	4%	1%
 Poland	79%	14%	5%	2%
 Italy	74%	20%	6%	0%
 Ireland	70%	20%	7%	3%
 Portugal	70%	15%	12%	3%
 Croatia	69%	22%	7%	2%
 Slovakia	63%	23%	13%	1%
 Spain	59%	20%	19%	2%
 Lithuania	47%	37%	12%	4%
 Luxembourg	46%	22%	24%	8%
 Hungary	45%	34%	20%	1%
 Austria	44%	38%	12%	6%
 Germany	44%	25%	27%	4%
 Latvia	38%	48%	11%	3%
 United Kingdom	37%	33%	25%	5%
 Belgium	37%	31%	27%	5%
 Bulgaria	36%	43%	15%	6%
 Finland	33%	42%	22%	3%
 Slovenia	32%	36%	26%	6%
 Denmark	28%	47%	24%	1%
 Netherlands	28%	39%	30%	3%
 France	27%	27%	40%	6%
 Estonia	18%	50%	29%	3%
 Sweden	18%	45%	34%	3%
 Czech Republic	16%	44%	37%	3%
 EU28	51%	26%	20%	3%

Yukarıdaki anket sonucuna dikkatli bakın. Aynı soru iki farklı sözcükle sorulunca verdikleri yanıtlar değişiyor. Oranlar yakın bile değil. Savımın kanıtıdır. Soldan sağa: Bir tanrının varlığına inanıyorum, bir tür ruh veya güç olduğuna inanıyorum, bir tür ruh veya güç olduğuna inanmıyorum, çekimser.

(kaynak: https://en.wikipedia.org/wiki/Religion_in_the_European_Union)

39

Ateistlerin yaptıkları sözcük oyununun bir örneği: *“Imagine spending a week or even a month in a secluded part of the world, away from all distractions, and focusing your mind only on your inner values and beliefs. Every day, you would meditate or pray, walk in the woods, eat the most natural foods, and strive for some type of intense spiritual or mystical experience. If you are religious, you might be engaging in a particular type of prayer exercise and trying to connect with God. If you are not religious, it could be meditating in silence, trying to connect to the fundamental level of the Universe.”*

<https://web.archive.org/web/20210812054916/https://psyche.co/ideas/how-an-intense-spiritual-retreat-might-change-your-brain>

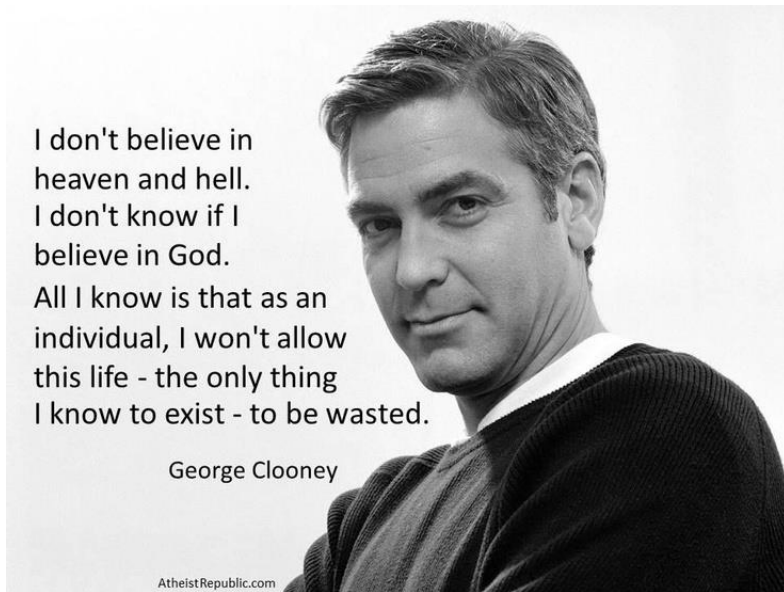
“Evren”i “tanrı” gibi kullanma örneği: *“You’ve lost a habitable Earth. You’ve lost the invitation to live that the Universe [büyük harfe dikkat] extends to us at every moment. You’ve lost something that people don’t even know is. That’s why it’s so hard to explain.”*

<https://web.archive.org/web/20211211164058/https://psyche.co/ideas/depression-is-more-than-low-mood-its-a-change-of-consciousness>

“Tanrı” yerine “doğa ana” örneği:

<https://web.archive.org/web/20240325103943/https://aeon.co/essays/the-earthquakes-that-shook-mexico-citys-sense-of-time> (earth - yer sözcüğünün baş harfinin büyük olduğuna dikkat edin)

40

Ateistlerin bir ara sosyal medyada döndürdükleri bir alıntı. Hollywood gözbağcılarında biri diyesiymiş ki “Cennete ve cehenneme inanmıyorum. Tanrı’ya inanıp inanmadığımı

bilmiyorum. Kişi olarak bütün bildiğim bu yaşamın, var olduğunu bildiğim tek şeyin ziyan olmasına izin vermeyeceğim.” Kelime oyunundan başka bir şey değil. “Tanrı zaten bunu buyuruyor” desen herhalde “ben o istedi diye değil ben istediğim için yapıyorum” diyerek bir kelime oyunu daha ekleyecek.

41

Konu Allah’ın var olup olmadığı değil, Allah’ın **ne** olduğudur. Hiçbir peygamber ateistlerle uğraşmamıştır çünkü ateizm diye bir konu, Tanrı’nın varlığı diye bir tartışma hiç olmamıştır. Ateistler bile “tanrı yok” demezler, yalnızca tanrının bizim sandığımız gibi olmadığını, onların sandıkları gibi olduğunu öne sürerler.

Bundan dolayıdır ki dinin olup olmaması değil, dinin **ne** olduğu tartışılır. Türkiye’deki laiklik tartışmaları bu ayrımı gösteren belki en belirgin örnektir. “Anamın başı örtülüdür, babam beş vakit kılar, biz de Müslümanız ama laiklikten vazgeçmeyiz” diyen tip, aslında dindışı olma iddiasında değildir ama dinin kendi bildiği gibi olduğunu öne sürer, öteki din tanımlarını yanlışlamaya çalışır. “Din iyi ama şeriat kötü” demekle veya “devlet dine karışmasın” demekle dinin kendisini tanımlar, öteki tanımları çürütmeye çalışır. “Şeriatçı” dedikleri tip de başka bir tanım yapar. Aslında bu anlamda eşittirler. Biri öbürüne baskın çıkmış, kendi tanımı üzerine kurulu bir sistem kurmuş, öbürüne bu sisteme karşı gelme “özgürlüğü” vermemiştir. Kendi tanımı üzerine kurulu olan sisteme “başka bir din” demeyip başka bir ad vermesi yalnızca kelime oyunudur.

Kendini ateist olarak tanımlayan Yahudiler karşımıza çıkar. Ama bir dakika, biz dinler listelerinde, mesela anketlerde şöyle seçenekler görmüyor muyduk: Müslüman, Hristiyan, Yahudi, ateist, dinsiz... İkisi birden nasıl oluyor? Bu Yahudi aslında Yahudiliğe kendince yeni bir tanım yapıyor. Kendince onun içindeki “din bileşenini” atıp soy bileşenini bırakıyor. “Tevrat’ta yazanların hepsi yalandır” diyor veya “o günkü reformcuların kendilerince yazdıklarıdır, zamanı geçmiştir” diyor ama sonra ekliyor: “Hâlâ Yahudiyim.” O zaman tartışma konusu Yahudiliğin ne olduğudur. Tıpkı dinin ne olduğu ve Allah’ın ne olduğu gibi. O, kendi tanımladığı Yahudilikten söz ederken, biz geleneksel anlamda “din” diye bildiğimiz Yahudilikten söz ederken Yahudilik hakkında herhangi bir tartışma yürütemeyiz, ancak gürültü çıkarırız, kağıt israf ederiz. Aldatılır, tuzağa düşürülür, karanlıkta kalırız.

Veya bir demokrat kişi, sistem içinde yapılanların demokrasiye aykırı olduğunu öne sürdüğünde tartışılması gereken şey demokrasinin ne olduğudur. Çünkü her neyse demokrat onu savunan kişidir. Demokrasinin tanımında uzlaşmamış bir toplumda birilerinin kendini demokrat olarak nitelemesi yararsızdır, ancak anlaşmazlığa, kafa karışıklığına ve cehalete neden olur.

Veya bir eşitlikçi, eşitliği kendince “pozitif” olarak tanımladığı yönde bozarsa tartışmanın yönü eşitliğin ne olduğuna doğru değişmelidir. Böyle bir durumda eşitliğin ne olduğu konusunda uzlaşılmadıysa hiçbir diyalog ve iletişim gerçekleşmeyecektir. Ne olduğu konusunda uzlaşmamış bir şeyin iyiliği veya kötülüğü savunulamaz.

Ateistlerin tartışmada üstün gözükmelerinin önemli bir nedeni, Tanrı’yla ve dinle sorunu olmayan insanların konuyla ilgili tartışma (veya tartışmayı gözlemleme) birikimleri olmaması olabilir. Pascal Boyer’in Religion Explained kitabındaki deneydeki denekler

tanrıyı tanımladıklarından farklı düşl yolar. Sorunca ‘‘Tanrı her yerdedir’’ diyorlar ama aslında her yerde olduğuna inanmış değiller. Boyer’deki çocuklara soru sormanın sonuÇ getirmeyeceği  rneği. Aynı kitapta,  ocuklara Tanrı hakkında soru sormanın yararlı bir sonuÇ getirmeyeceğini gösteren örnekler var. Bu tür soruları yetişkinlere sormakta da sakıncalar var. Daniel Quinn’in İsmail kitabında sözünü ettiği ortak mitoloji  rneği verilebilir. Sözgelimi endüstri toplumunun yazılmayan, söylenmeyen ama Müslüman, Hristiyan, Budist fark etmeksizin her üyesinin üzerinde uzlaŐtıĐı doğrular, varsayımlar var. Demek ki varsayım yapmak, çıkarsama yapmak, bilmek, öğrenmek, kısaca düşünmek başka Şey, bu düŐünsel süreçleri yine düşüncenin nesnesi durumuna getirip bunları tanımlayıp savunmak veya eleştirmek başka bir Şey. Kişinin bunlardan ikincisini yapamıyor olması veya hiç denememiŐ olması, birincisinde kesinlikle yanıldığının kanıtı olamaz. Kısacası, **söyleyememek bilmiyor olmak anlamına gelmez**. Tam bu yüzden bazı ilkel toplumların dağarcıklarında tanrıya veya dine karşılık gelen sözcüklerin olmaması onların bunlardan yoksun oldukları anlamına gelmez.

42

Hristiyan yazar H. A. R. Gibb, İslam Medeniyeti  zerine Araştırmalar kitabında Kuran’ın bir ‘‘teoloji’’ kitabı olmadığını vurguluyor. Teoloji zaten Hristiyanlığın kavramıdır ve inanca dayanır. Hristiyanlığın başlangıcı, İsa’yla ilgili bazı Őeylere inanmaktır. Bu inancın ‘‘bu dünyada’’ bir sonucu olmadığı  ne sürülür. Ama İsa her nasılsa inananları tanıyıp yanına alacaktır. Böylece inancın ve eylemin arası bir güzel ayrılmıŐtır. Bu ayrımla gelen Kilise reformu sayesinde ki bugün ‘‘Tanrı yoktur’’ diyenlerle aynı ahlak üzerinde birleŐiyormuŐ gibi yapmak zorunda kalıyoruz. Kuran’da teoloji yoktur, inanç yoktur.  nk  inançların değeri sonu larındadır. Her Şey sonuçtur. Sonucu olmayan Şey anlamsızdır. Bir sonucu olmayacaksa krem peynire tapma özgürlüğünün anlamı yoktur. Kapıdan çıktığımda bir sonucu olmayacaksa tapınakta yapıp ettiklerimin anlamı yoktur. Sonucu kötüyse engellerim, sonucu iyiyse  zendiririm. Başka türlüsünü konuŐmak saçmalıktır, kelime oyunudur, uyutmacadır.

‘‘Sence Kötülük Var Mı?’’

43

Tanrıtanımazlar tanrının davranışlarını g zle yorlar ve onun bir amacı olmadığı fikrinden yola çıkararak onun yokluğunu  ne sürüyorlar. Aynı uslamlamayı komplo kuramlarına verdikleri tepkide görüyoruz. Sözgelimi pili çıkarılamayan, kamera merceği kapatılamayan, sürekli kullanıcıyı gören ve dinleyen, içindeki her bir uygulamanın kullanıcının mahremiyetini çiğnediği, kullanıcının bilgilerinin üretici birkaç Őirkete gönderildiği ve kullanılmayanlar için hayatın git gide zorlaŐtırıldıĐı cep telefonlarının varlığını gösterirsiniz. Burada bir amaçlılık açıkça görülmektedir ama tıpkı doğadaki amaçlılığı görmek istemedikleri gibi, üstü örtülü tezgahlardaki amaçlılığı da ‘‘bilimsel’’ olmadığı gerekçesiyle inkar ederler. Bir ateist yazarın ‘‘Tanrı kendi adını Ay yüzeyine yazabilirdi ve bu kadar tartıŐmamıza gerek kalmazdı’’ dediği gibi, komploların var olduğuna inanmak için komplo Őeflerinden imzalı bir itirafname bekliyorlar. Hayır, berrak d Ő nebilene herkes Ay yüzeyindeki okunaklı yazının ateizmin ortaya çıkmasını

engellemeyeceğini bilir. İtiraf mektubu da bu kişilerin örgütlü kötülöklere inanmalarını sağlamayacaktır.

44

Firavun, halka “ben sizin rabbinizim” diyor. Sonra Haman’a “Musa’nın rabbine ulaştır beni” diyor. Yani kendi çevresinde ayrı, halka karşı ayrı bir tanrıbilim. Bu şablon bugün hiç değişmeden sürüyor. Çünkü halkın Tanrı yok sanması zalim egemenlerin işine gelir. Zalim egemenler aslında halkın ateist olup olmamasıyla değil Tanrı’yı nasıl bildiğiyle ilgilenirler. Egemene boyun eğmeyi öğütleyen bir tanrıya inanmalarını isterler. Veya Tanrı’nın var olmadığına. Eğer Tanrı hiç yoksa ve onları zalime başkaldırmaya çağırın tanrısız bir ahlak sistemi yoksa bu da egemenin işine gelir. Şu son söylediğimi kendine skeptik, ateist, eleştirel düşünür adı veren, bilime tapan herkeste görürüz. Bunların hepsi de zalimin zalimliğini açığa çıkaran bilgi sızmalarını “komplo kuramı” diye dışlar, alaya alırlar. Yani hem “tanrı yok” derler, hem de zalime direnmeye çağırın düşünceleri yok etmeye çalışırlar. İşte bunlar Firavun’un ve Haman’ın dinindendirler. Bilim diye yüceltip durdukları şey aslında Firavun’un büyücülerinin göz bağı yetenekleridir. Hiç değilse şunu diyebiliriz: Gözbağcılık da bilim denen çerçevenin içindedir. Bunların kendine özgü bir yaratılış mitolojileri vardır. Öcüler, periler yerine kara delikler, solucan delikleri, zamanda yolculuk, Mars’ta kolonileşme gibi zırvaları vardır. Olimpostaki tanrıların saçma sapan öykülerinin yerini 11 Eylül, Yahudi soykırımı, Kovid gibi deli saçmaları almıştır.

45

“İllüminati yok” demekle “Tanrı yok” demek aynı şey. Aslında var olduğunu biliyorlar ama adını değiştirmek istiyorlar. Pozitivist düşünme biçiminin “ben bilmiyorsam yoktur” ilkesini uyguluyorlar. “Evet, evreni çekip çeviren bir kuvvet veya irade olabilir ama ben buna sizin verdiğiniz adı vermek istemiyorum” diyorlar. (yukarıdaki ankete bakınız). “Evet, dünyada çok kötü şeyler yapmaya çalışan birileri olabilir ama ben buna illuminati adı vermek istemiyorum” veya “ben bu örgütün bildiğimiz politikacılardan, krallardan, ÇUŞ partonlarından, bankerlerden oluşmadığını düşünüyorum”. Kimlerden oluştuğu ne fark eder, sonuç değişmez. Ve hatta kastın kötü olup olmadığı ne fark eder, işlerinin sonucu kötüyse bu bir kötülük örgütüdür.

46

Şeytanın varlığına inanmamak, Tanrı’nın varlığına inanmamanın mantıksal sonucudur: “İnsanlar, uygarlık tarihinin başından beri tanrı adına ve şeytana karşı, birbirleriyle dövüşür, dururlar. Şeytan var olmadığı için de gerçek hasımları kâh ‘kâfir’, kâh ‘zındık’, bazen de ‘dinsiz’ olarak şeytanın yeryüzündeki temsilcisi saydıkları ‘ötekiler’dir.” (Mine G. Kırıkkanat - Bir Hristiyan Masalı). İşte bu yüzden kötülüklerin varlığından söz ettiğinizde ateistler korusu size “komplo kuramcısı” der. Evet, yeryüzünün gördüğü en büyük komplo kuramcıları peygamberlerdir. Komplo kuramcısıyız, elhamdülillah.

47

Ahlaksız ateist örneği: “Kürtaj, pornografi, klonlama, hayvan hakları gibi günümüzün en zorlu ahlaki ikilemleri...” (Michael Shermer - İyinin ve Kötünün Bilimi kitap arkası yazısı) Adamın zihnini meşgul eden şeyler kendisine en yakın olan ve basında çokça yazılıp

çizilen Birinci Dünya sorunları. Örneğin çok daha büyük şöyle ikilemlerin farkında değil veya ilgisini çekmiyor: Yoksul ve ahlaksız ülkelere madde ve bilgi olarak yardım etmek ama hükümet egemenliğine karışmamak, böylece yardımın yerine ulaşmasını yoksul ülkenin hükümetinin iradesine bırakmak... Aşırı zorunlu yapıp yararını güvenceye almak ama olası zararına karşı hiç bir güvenlik payı bırakmadan bütün toplumu tehlikeye atmak... “Yahudi soykırımı” diye barım barım bağırarak ama Kızılderili soykırımıyla kurulmuş bir ülkenin yurttası olmak... Şirketlerin özel çıkar güden girişimler olarak ortaya çıkmış olması ama gelinen noktada devletlere kafa tutacak güce erişmeleri, bununla birlikte topluma karşı sorumlu tutulamamaları... Giderek merkezileşen ve tekelleşen bilgi akışına karşılık yurttaslara adil bilgi edinme olanağı sunulmaksızın, örneğin savaş çıktı diye cepheye sürülmeleri, salgın çıktı diye karantinaya alınmaları, kıtlık var diye ekmek kuyruğuna sokulmaları... Eşcinselliğin büyük oranda fizyolojik bir hastalık olması ama eşcinsel yaşam biçiminin baskılanması gereği... Yoksul ülkelerin fosil yakıtlardan yararlanamamış olmaları ama bu saatten sonra da eşitlenemeyecek olmak çünkü fosil yakıtların tükenmek üzere olması... Nüfus artışını durdurmaya çalışmanın yaratacağı ikilemleri, öğrenen yazılımların (“yapay zeka”) yaratacağı ikilemleri uzun uzun saymaya gerek duymuyorum. Ama dünyanın gerçek büyük ahlaki sorunları, ikilemleri bunlar. Modernist, pozitivist, maddeci ve hazcı ahlak her yeri kapsadığı için bu sorunların çözümüne hiç kimse kafa yormuyor.

Evrimi Ateizme Araç Yapmak

48

Evrimin arızalı, kusurlu bir süreç olduğunu öne sürerek tanrıtanımazlık yapanlar bir mantık hatası yapıyorlar. Sözelimi evrenin toptan verimsiz bir makine olduğunu, pek çok canlının kusurlu olduğunu, sözelimi tavşanın kendi pisliğini yemesi gibi şeylerin tasarım hatası olduğunu öne sürenler var. Bu tip savları öne sürenler, evrenin amacını bildiklerini varsayıyorlar. Yani tasarımcının ne yapmaya çalıştığını bildiklerini varsayıyorlar. Öyle ya, ne yapmaya çalıştığını bilmiyorlarsa “hata” yaptığını nasıl öne sürebiliyorlar? Sözelimi retina katmanında sinirlerin retinanın arkasında değil önünde olması bildik bir tasarım “hatası” örneğidir ve düğüm noktasında görüşümüzün olmamasına yol açar. Bunun bir kusur olduğunu öne sürebilmek için tasarımcının bize eksiksiz bir görüş vermeye çalıştığını biliyor olmamız gerekir. Yüzde yüz verimli bir göz tasarlamaya çalıştığını biliyor olmalıyız. Bilmiyoruz. Sav geçersizdir. Ateist, böylece kendisinin Tanrı’dan daha iyi tanrılık yapabileceğini öne sürüyor aslında. Kitabımukaddes’in zayıf ve insansı tanrısının etkisinde bocalıyor. Aynı zamanda tanrıcuların (teistlerin) asla iddia etmedikleri bir şeyi çürütmeye çalışarak konuyu dağıtma safkasası yapıyor.

“The cornerstone of the scientific method is the postulate that nature is objective. In other words, the systematic denial that 'true' knowledge can be got at by interpreting phenomena in terms of final causes that is to say, of 'purpose.’” (Jacques Monod - Chance and Necessity)
Türkçesi: “Bilimsel yöntemin köşe taşı, doğanın nesnel olduğu ilkesidir. Bir başka deyişle, 'doğru' bilgiye fenomenleri (bilinmezleri) nihai nedenlere, yani 'amaçlara' başvurarak açıklamaktan sistemli olarak kaçınma ilkesidir.” İşte bunun için Tanrı’nın bilimsel bir kanıtı olmaz. Retinanın yanlış tasarlandığı söylenemez. Teistlerin tasarımda hayranlık

uyandıracak şeyler bulmaları, eğer onlar da bu ilkeyi yanlış anlamıyorlarsa, yalnızca duygusal bir sonuçtur, amaçlılık bilgisiyle ulaşılan bir kanıt değildir.

Tanrı'nın varlığını kanıtlamaya çalışmak o kadar aptalca bir çaba ki suyun içinde yüzen balığa suyu kanıtlamaya çalışmaya benziyor. "Doğadaki düzeni tanrısal bir planın görüntüsü saymak teolojinin vazgeçemeyeceği, kolaya kaçan bir açıklamadır." (Prof. Dr. Cemal Yıldırım'ın Evrim Kuramı ve Bağnazlık kitabının 'Soru 69: Düzen, Tanrısal varlığın kanıtı mıdır?' bölümünde geçen bir cümle.) Tasarımın kusurlu olduğunu öne sürerek Tanrı'yı yok saymak geçerli bir sav oluyor da kusursuzluğu öne sürerek Tanrı'nın varlığını kanıtlamaya çalışmak nasıl geçersiz olabiliyor? Biri geçersizse öbürü de geçersizdir. Cemal Yıldırım ve cemaat arkadaşları kendi koydukları ölçütle kendilerini çürütüyorlar. Aslında Tanrı'nın varlığının **bilimsel olmayan** kanıtı o kadar yalın, o kadar basit, o kadar kolay anlaşılabilir ki, adam bu kolaylığı yanıtı reddetmek için gerekçe yapıyor. Bu adama artık yalnızca Tanrı'nın varlığını değil, göz önünde olan, kolayca farkına varılabilen herhangi bir olguyu kanıtlamaya çalışmak boş çabadır. Nitekim fanatik tanrıtanımağların hiçbir kötülük tezgahının varlığına inanmamaları bunun kanıtıdır. Hangi görünür kötülük gündemini gösterirseniz gösterin size "komplo kuramcısı" etiketi vuracak ve içinde yüzdükleri suyu inkar edeceklerdir. Tıpkı tanrıcuları gerici, aptal vb. etiketlerle aşağıladıkları gibi. "Yalan ne kadar büyükse inandırıcılığı o kadar yüksek olur" sözünü doğrulatmaya çalışır gibi.

49

Tanrı'nın zihinsel ve toplumsal bir kurgu olması onu bir hayal yapmıyor. Tersine. "Fikri mülkiyet hakkı" var diyoruz. "Devlet böyle yapıyor" diyoruz. "Toplum baskısı var" diyoruz. Bunları hep özne olarak kurguluyoruz. Maddeci kafayla "seçmen mesaj verdi", "BM karar aldı", "ekonomi düzeliyor" gibi sözleri hiç kullanmamalıydık çünkü aslında böyle özneler yok. Bunlar yalnızca karmaşık süreçlerin veya eşgüdümlü çalışan bir öbek insanı veya onların işlerinin çıktılarını anabilmek için kullandığımız kestirmeler. Ama bu durumun bu sanal öznelerle kurulan cümlelerin kategorik olarak yanlış olduğu anlamına gelmediğini biliyoruz. "Seçmen bunu istedi" der ve büyük ölçüde bağımsız olan öznelerin iradelerinin toplamına uygularız, saygı duyarız veya en azından dikkate alırız. Öyleyse bütün varlığın, evrenin bilebildiğimiz ve bilemediğimiz bütününün de böyle bir iradesi olabileceği fikri bize çok yabancı değildir. Ayrım noktası, buna inanmamızı bir evrimsel "arıza" olarak mı görüyorsunuz, yoksa insanın "tasarımı" mı? Bu eğilimimiz elbette bize hata yaptırabilir ama hataya neden olan her sistemi çöpe atacak olsak ne yapardık? Kendine "skeptik" diyenler ki çoğu ateisttir, bu nedenle hiçbir "komplo kuramını" araştırmaya bile değer bulmazlar çünkü açıkça çıkıp kendini göstermeyen, "biz böyle bir niyetle bir araya geldik ve ortak bir irade oluşturduk" demeyen hiçbir birlikteliği bir özne olarak anmak istemezler. Ama bunun saçma bir davranış olduğunu biliyoruz. Bu kafayla mafyanın da varlığına inanmamaları gerekiyordu.

Bizimkinden ayrı iradeler saptayıp özneler kurgulama eğilimimizin arıza olduğunu ima edenlerden biri Religion Explained kitabının ateist yazarı antropolog Pascal Boyer. Burada sözünü ettiğim durumdan söz ettiği kısa bir röportajı "UO Today #441" diye aratabilirsiniz. Daha uzun açıklama için kitabı okuyun.

50

Özgür iradeye “çelişki” diyen ve çözümü ilk nedenin varlığını yadsımakta bulan tanrıtanımazların savundukları ve aynı biçimde çözemedikleri öne sürülebilecek çelişki: “Amaçsız ve akılsız evrim, kendi varlığını saptayabilecek, amaç algısına sahip ve akıllı varlıklar türetir.” Yani kusurlu bir süreç olan evrim, kusur ve kusursuzluk kavramına ulaşabilecek ve böylece evrimin kusurluluğunu saptayabilecek varlıklar türetir. Bir başka deyişle kusurlu bir süreç olan evrim, kusursuzu arayan ve talep eden varlıklar türetir. O zaman kusurlu sürecin çocuğu olan insanın zihnindeki kusursuzluk bilgisi veya kavramı nereden geldi? “Akılsız süreçle akıllı varlıklar oluşur mu?” sorusunun daha anlaşılır sürümü olabilir bu.

51

Evrime aptal bir süreç olamaz: *“Wings have been invented at least four times by divergent classes (pterosaurs, insects, birds, bats); and it is very unlikely that there is a common DNA sequence that specifies how to manufacture a wing.”* Cohen, Jack, & Ian Stewart, *“Our genes aren’t us.” Discover, 15.04.1994, s. 78.*

İnsan Bilimle Yaşamaz

52

Açıklayan ve tahminler türeten öbür etkinliklerden bilimin farkı, hipotezleri hem mantıksal hem de ampirik yolla sınaması. Eşiniz telefon edip fazla mesaiye kalacağını söylediğinde, hiçbir ampirik kanıt sunmamasına karşın ona inanırsınız. İlişkide bulunduğunuz kişilerin bu türlü her bildirimine ampirik kanıt ararsanız ilişkileriniz sona erer. İnsan ilişkileri ve toplum yaşamı bilimsel değildir, bilimsel yolla yürümesi olanaksızdır. Ne var ki bizi sağ tutan toplumsal ilişkilerimizdir. Fırın tezgahında duran turuncu-sarı nesnelere öğütülmüş buğdaydan yapıldığına güvenirsiniz, her seferinde ampirik kanıt aramazsınız. Elinize aldığınız bir ekmeğin öğütülmüş buğdaydan yapıldığını öne sürmeniz bilimsel değildir çünkü deney ve gözleme dayanmaz, güvene dayalı tahmindir. Her gün akşama dek verdiğimiz kararların neredeyse hepsi böyle, güvene dayalıdır. Bilim ise güvensizliğe, bitmez kuşkuculuğa ve sınamaya dayalıdır. Bilimsel yöntem her bir bilgi parçasına uygulanamaz, zaten kimse uygulamaz da. Toplum yaşamındaki bilgi akışının işlerliğini sağlayan şey ampirik kanıt değil güvendir. Tanrı’nın ampirik kanıtını arayan, bulamayınca onun var olmadığını savunanlar aynı ilkeyi insan ilişkilerinde uygulamayarak kendileriyle çelişiyorlar.

53

“After winning the US Women’s Amateur Golf Championship in 2006, Kimberly Kim was asked about how she motivated herself to perform at such a high level. She answered: I have no idea. I guess it was like God playing for me. I don’t know how I did it. Thinking back, I don’t know how I did it. I just hit the ball and it went good. Reports of this phenomenon – which the cognitive scientists Sian Beilock and Thomas Carr in 2001 (<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/11757876>) called expertise-induced amnesia – are widespread. So often, athletes, artists and musicians are fluid in their field of practice but inarticulate in interviews. There is also experimental evidence that certain kinds of thinking can undermine performance: a study from 2018

(<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/30307374>) found that asking runners on a treadmill to focus on their form or breathing lead them to burn more oxygen, and be less efficient."

Görüldüğü üzere ölçülebilen, derecelendirilebilen, sayısal olarak ifade edilebilen bazı işleri bile bilerek, bilincine vararak, bilimsel düşünerek yapmayabiliyor ve başarılı olabiliyoruz. İşte bu, etnografların farklı kültürlere "siz neye inanıyorsunuz", "ne için yaşıyorsunuz" gibi sorular yönelterek sonuç alamamasına benzer bir durum. Bu sorular tıpkı sporcuya "topa nasıl vuruyorsun" diye sorulduğunda yanıt alınamaması gibi neredeyse hiçbir zaman doğru yanıtlanmaz çünkü insanlar bu konuları normal olarak böyle soruyla araştırmazlar ve yanıtını düşünmezler. Ama bu hiçbir şeye inanmadıklarını ve amaçsız olduklarını göstermez. Kısacası, insan bilgiyle yaşamaz. Bilgiyle yaşamadığı içindir ki bilimsel yöntem yaşamımızda bizi inandırmaya çalıştıklarından çok daha az yer kaplar, çok daha önemsizdir.

Bir başka örnek ölmek istemiyor oluşumuzdur. Bu bilerek verdiğimiz bir karar değildir ama her zaman kesindir, hiç kuşku duymayız. Hatta ortada bir karar bile yoktur. O an gelince hiçbir şey düşünmüyoruz ve çırpınarak sağ kalmaya çalışıyoruz. Herkes için geçerli bu durum bilinçli, hesaplayan düşüncenin üstünde bir şeylerin bizi yönettiğinin açık kanıtıdır.

54

"Tamamen bilimsel bir bakış açısıyla bilebildiğimiz kadarıyla, insan yaşamının hiçbir anlamı yoktur." (Harari - Homo Sapiens) Bilim anlamla ilgilenmez ki. Hayır, ülkemizde de çok satan Harari bunu bilmeyecek kadar geri zekalı değil. Bilerek ve isteyerek, safsata yaparak saptırmaya çalışıyor.

55

Hesaplayıcı aklı, yani mantığı ahlakın kaynağı sayan, yani neyin iyi neyin kötü olduğu bilgisinin ondan türediğini varsayan yalancılara bir başka örnek:

<https://web.archive.org/web/20160321202919/https://aeon.co/essays/self-sacrifice-is-the-ultimate-irrationality-what-motivates-it> Modernist düşüncüyü izleyenler, ateist diye ayırt etmeksizin hepsi de bu tuzağa düşüyor veya düşürüyorlar.

"Neden" Sorusu

56

Neden sorusu iki yönlüdür, sözcüğün farklı iki anlamı vardır. Bilim "neden" diye sorduğunda öncesini sorar (bununla aslında "nasıl" kast ediliyor). Din "neden" diye sorduğunda sonrasını, amacı sorar. Bunu anlamak için önce sözcüğün anlamlarını ayırt edelim.

Testiyi neden /niçin /niye kırdın? Elim ıslaktı, kaydı. (öncesi)

Testiyi neden /niçin /niye kırdın? Parçalarını harca katmak için. (sonrası)

Neden ağlıyor? Testiyi kırdığı için. (öncesi)

Neden ağlıyor? Duygu sömürsü yapmak için. (sonrası)

Rusçadaki *почему* (почему) soru sözcüğü genel olarak nedeni, *зачем* (зачем) soru sözcüğü ise özellikle sonrasını, amacı, gerekçeyi sorar. Türkçedeki “ne için” sorusu büyük olasılıkla *зачем* gibi sonrasını soruyordu ama zamanla “niçin”e dönüşüp genel anlam kazanmış görünüyor. İngilizce *cause* ve *reason* sözcüklerinin ikisi de Türkçeye “neden” veya “sebeup” diye çevrilebilir. Birincisinin ağırlığı öncededir. İkincisi ise her iki yöne işaret eder.

cause: Yol açan şey, doğuran şey, hazırlayıcı şey, öncül. (öncesi)

reason: Neden, gerekçe, dayanak. (her iki yön)

Buna rağmen ikisi de *why* (neden) sorusuna yanittir. Bunları bildiğimiz pek çok dilde nedensellik bağının öncesi ve sonrası ayırt edilmeden sorulduğunu göstermek için yazdım yalnızca. A>B>C biçiminde akan bir nedensellik zincirinde B için soru sorulduğunda hem A hem C yanıt olabiliyor. Olaylar zincirinde önceki olaylar ve sonraki olaylar bulunur. Nedensellik bağı dediğimiz şey, önceki olayla hemen ardından gelen olayın arasındaki zorunluluk veya ilinti bağıdır. Bilimsel yöntem olaylar zincirinde öncekine de sonrakine de ulaşmayı, yani onları bilmeyi sağlayabilir. Ama öncül olay hakkında sorduğumuz “amaç nedir” sorusuna yanıt sağlamaz. B’nin A ve C bağlantılarını ortaya koyabilir ama varsayımsal bir D’yi, E’yi bulmaz, açıklamaz, bu amaçların başarı veya başarısızlık olasılıklarıyla ilgili ahlaki bir yargıda bulunmaz. Amaçla ilgilenmediği için, artçı olay hakkında sorduğumuz “bu hangi amacın sonucudur” veya “bu sonucu amaçlayan öncül nedir” sorusuna da yanıt sağlamaz. Bu ikinci soruda bir tuhafılık sezdimiz, değil mi? Çünkü olayların, şeylerin amacı olmaz. Amaç, erek veya hedef dediğimiz kavramlar olaylar için değil özneler için sorulur. Kedi yavrulayarak neyi hedefledi? Adamın ulaşmaya çalıştığı erek nedir? Tanrı’nın amacı ne? Bilimsel yöntem bu sorulara yanıt vermez. Bu yanıtlar bilimin ilgi ve çalışma alanı değildir. Pek çok kaynakta bilimsel yöntemin veya bilimadamlarının var olmalarının arkasındaki güdülenmenin “Neden?” sorusunu yanıtlamaya çalışmak olduğu yazılıdır. Yanlıştır. Bunu doğru varsaysak bile bilim dediğimiz etkinliğin bu soruyu değil, **nasıl** sorusunu yanıtladığını görürüz. B’nin A’yla ve C’yle ilişkisi “nasıl” sorusunun yanıtı olabilir. Ortada bilinçli bir kelime oyunu veya çarpıtma olduğunu öne sürmüyorum. Bir yanlışlık olduğunu saptamak için bunu öne sürmeye gerek yok.

Meteorolog, yağmurun **nasıl** yağdığı sorusunu sorar ve yağmur bulutları yoğunlaştığında yağmur yağar yanıtını verir. Dikkat edin: “Yağmur bulutları yağmur yağsın diye yoğunlaşır” demez. Yani “yağmur bulutları yağmur olup yağmayı amaçlar” demez. Bilimsel yöntemle çalışanlar, “yağmur neden yağdı, ne için yağdı, niye yağdı” sorusuna yanıt vermezler. Veremezler de. Bu bilimsel yöntemin konusu değildir. Bu ancak felsefenin, yani ampirik olmayan bilgi alanının konusu olabilir. Meteorolog ilk bakışta neden /poçemu sorusuna yanıt veriyor, yani her iki yönü araştırıyor gibi görünebilir. Sonuçta hem geçmişte yağmurun neden yağdığını açıklıyor, hem de yarın yağma olasılığını. Ama yağmurun **ne için** yağdığını açıklamaz, bununla ilgilenmez. Aslında “yağmur neden yağdı” sorusuna değil, “yağmur nasıl yağdı” sorusunu yanıtlar. “Neden yağdı” derken bir amaçlılığı kast etmediğimizi, yani sözcüğün farklı anlamlarından hangisini kullandığımızı bildiği için soruyu yadırgamaz. Yağmurun amacını doğrudan

sorarsak “ben onunla ilgilenmiyorum” diyecektir. İşte bu nedenle “yağmur bizi beslemek için yağıyor” veya “yağmuru Allah yağdırıyor” (amacının bilinemeyeceğinin veya mutlaka iyi bir amacı olduğunu söylemenin şifreli bir yolu) diyene alaylı olarak gülüp de “hayır, yağmur buhar yoğunluğu, soğuk hava katmanları... nedeniyle yağıyor” demek budalaca olur. Bu, “neden” sorusunun çokanlamlılığından ortaya çıkan bir kafa karışıklığıdır.

Amaçların sonucu olan kararlar ve seçimler geçmişe değil geleceğe dönüktür. Dolayısıyla ahlak dediğimiz şeyin konusu gelecektir. Neyi amaçlamalıyız? Hangi kararı vermeliyiz? Ne yapmayı seçmeliyiz? Bilim dediğimiz disiplin bunlara yanıt vermez, seçmemizi sağlamaz. Bilimsel yöntem ancak nasıldan yanıtını bulabildiği için, falanca kararın olası sonuçlarını öngörebilir. Ama bu kararın **neden iyi** olduğu sorusu bilimin konusu değildir. “Böyle yapmalıyız” veya “bunu yaparsak iyi olur” dediğimiz anda bilimin alanının dışına çıkmış oluruz. “Yağmur yağdı çünkü buhar yoğunluğu, soğuk hava katmanları falan filan” diye açıklayabiliriz. Ama bilimin içinde kalarak “yağmur bombası atmamız iyi oldu” diyemeyiz kesinlikle. Birbirini izleyen her bir olayı açıklayabilir, ama bütün nedensellik zincirlerinin sonuncusuna erdiğimizde, yani evren sona erip de onda tek bir hareket, tek bir oluş gözlenemediğinde, bir sonraki olayın ne olduğunu açıklayamadığımız gibi, bütün bu olanların bir amacı olup olmadığını da bilemeyiz. Aynı biçimde, evrenin ilk anında büyük patlamanın başlangıcından önce, nedensellik zincirinin ilk halkasından önce ne olduğunu bilemeyiz. Bu ilk halkayı önceleyen **nedenin** veya **amacın** ne olduğu sorusunu da yanıtlayamayız. Bu, bilimsel yöntemin içinde kaldığımız sürece böyledir. Bunun dışı da bilginin konusu olabilir elbette.

Kaza yapmış birine “kaza neden oldu” ve “kaza nasıl oldu” sorularını sorduğumuzda çoğunlukla aynı yanıt alırız. Çünkü kaza amaçlanmamıştır. Olaylar kaza yapan kişinin iradesinin dışında gelişmiştir. Amacın gerçekleşmediği yerde, yani iradenin olmadığı yerde “nasıl” ve “neden” birbirine karışır. İşte bunun için modern pozitivist bilim, görünürde boşu boşuna (“bilim için”) yapılmış bir edimdir. Ama görüntünün arkasında amaçlar elbette vardır. Bu seküler ve pozitivist söylem halktan ve hatta bazen bilimadamının kendisinden bu amaçları gizlemeye çok güzel hizmet eder. Adamin amacı Mars’ı araştırmak falan değil, senin kafana daha verimli, daha etkili bombalar atabilmek ama bunu “bilim” adını verdiği ve amacı kendisine eşit olan gösterişli putu göstererek yapıyor, sen de enayice alkışlıyorsun. Aynı enayilikle, “bilim böyle diyor” diye diye aşırı zorunlu yaparlarken bunu onaylıyorsun. Bilim aşının **ne** olduğunu söyler, **neden iyi** olduğunu değil. Farkına varman gereken şey bilimsel yöntemin amaçlarla ilgili olmadığıdır. Bilimin dışında da kocaman bir bilgi alanı olduğudur.

Bu sınırın dışında, yani bilimsel yöntemin dışında da bir bilgi veya sezgi veya esinlenme alanı olduğunu inkar etmenin adı pozitivistizmdir. Ateizmin olmazsa olmazıdır, öbür yarısıdır, mütemmim cüzüdüdür. Pozitivistizi savunduğunu öne sürenlerin **iyilikten** söz etmiyor olmaları gerekirdi. Ancak iyilikten ve kötülükten konuşarak, iyi olmaya çalışarak veya herhangi bir amaç edinerek, sevgi veya adalet gibi kavramların varlığını kabul ederek kendileriyle çelişirler. Çünkü bunların hepsi bilimsel yöntemin çalışma-erişim alanı dışındadır ve onlar bilimden başka yol gösterici olmadığını söylerler. Sanatın varlığını inkar etmeyerek de kendileriyle çelişirler. çünkü sanatçının esini nasıl bilimsel yöntemin konusu olamıyorsa Allah ulaklarının vahyi de bilimsel yöntemin konusu olamaz. Kuran’ın Allah’tan geldiğinin kanıtını soran pozitivist, tutarlı davransaydı aynı

ilkeyi sanat yapıtlarına uygular ve “bu adam bunu nasıl besteleyebildi”, “bu ressam bunu nasıl yapabildi” sorularıyla kendilerini heder ederdi. Oysa böyle yapmıyor çünkü **güzellik** dediğimiz şeyin de tıpkı iyilik gibi, gözlenebilen nedenselliğin dışında bir kökü olduğunu biliyor. Yani bilimin neyin güzel olduğunu göstermediğini biliyor. Kuran’ın Allah’tan geldiğinin kanıtını soruyor ama anasının öz anası olup olmadığını anlamak için DNA testi istemiyor. İstemiyor çünkü anasının ve babasının ona gösterdiği iyilik ve onların davranışlarında bulunduğu güzellik onu ikna etmeye yetiyor. Kuran’a böyle yaklaşmıyorsa ondaki iyiliği ve güzelliği göremiyor demektir; yapacak bir şey yoktur. Öz anasına ve babasına kötü davranan, ona türlü eziyetler eden kişiyi ikna etmek için onların gerçek ana-babası olduklarını gösteren DNA test sonuçlarını göstermek ne kadar boşsa, kanıt arayan kişiye Kuran’ın Allah’tan gelen saf esin olduğunu kanıtlamaya çalışmak o kadar boştur. İnsan ana-baba sevgisine aç olarak var olur. Bu açlığın doyurulması bir kanıt meselesi değildir. Kuran’a güvenmeniz için ona aç olmanız gerekir. İyiliği bilmiş ve özlemiş, kötülükten yeterince tiksinişmiş olmanız gerekir. Bilimsel kanıtlar bunu sağlamaz. Bu kitabın öfkeli ve nefret dolu olduğunu sanmak, vuruyorlar diye ana-babaların çocuklarından nefret ettiklerini düşünmek kadar budalacadır.

İnsan İlk Bilgiyi Üretemez

57

Allah’ın varlığını veya buyruklarını reddeden (uygulamada ikisi de aynı) seküler ideolojiler geçerli olmayan bir matematik işlem yapmış oluyorlar. Artı ve eksi işaretlerini kullanıyorlar ama bunları önüne koyacakları bir büyüklük olmadan. Kişinin yaptığı ilk artı ve eksi işlemleri ilk bilgidir. İlk bilgiyi eksilte çıkara yetişkinliğe erer, ölene dek böyle gideriz. Zihnimiz bir fark makinasıdır. Işığı ancak gölgenin varlığında, renkleri ancak benzemezlerinin varlığında bilebiliriz. Küçük sayıyı ancak büyük sayıyla karşılaştırarak biliriz. Bunu kestirme yoldan anlamak için kullandığımız dillere dikkat edin. Aslında bütün sözler matematik işlemleri anlatır. Bir şeyi adlandırmak, o kavramın sınırını çizmek, yani öbürlerinden farkını bellemek, dolayısıyla matematiksel bir işlem yapmaktır. İyiyi ancak kötünün yanında görebiliriz. Kötüden sakınıp iyiye yönelebilmemiz böyle olanaklı olur. Tövbe dediğimiz şey geçmişteki kötüden gelecekteki iyiye kaçmaktır. Kötünün yanına eksi, iyinin yanına artı işareti koymaktır. Demek ki ilk bilgiyi üretmiş olamayız. Nitekim “bebekken ilk öğrendiğin şey nedir” sorusuna yanıt verebilecek hiç kimse yoktur, orası bütünüyle karanlıktır.

İyiliği biz icat etmedik. İyilik orada öylece vardır, onu ancak duyumsayabiliriz veya bilebiliriz. Acı ve mutluluk olmadan iyiyi ve kötüyü anlayamayız. Kendisine bu konuda hiç bir ders verilmemiş olan bebeğin iyiyle kötü arasında bir seçim yapması ilk bilginin bizde bulunduğu işaret eder. Demek ki daha insan denebilecek ilk biçime girdiğimizde içimizde bu çekirdek bilgi (veya eğilim veya altyapı veya hazırlık veya öz bilgi veya ne ad verirsek verelim) vardır. Yetişkinlikte iyi veya kötü olarak konuştuğumuz, kovaladığımız her şey bu özün üzerine eklenir veya bundan çıkarılır.

“Adem yöneldi.”

Adem adlı simgesel kişinin yaptığı iş, **başlangıçta** bulunduğunu anımsadığı iyi konuma geri dönmeye çalışmaktır. Kuran'ın seçtiği sözcükle "tövbe"dir. İyiden eksiltmiş, kötü bir işlem yaptığını fark etmiş, bunu onarmak için iyiye yeniden eklemeye çalışmaktadır.

Bu başlangıç durumunun varlığını inkar etmek, Adem'in öyküsünü baştan aşağı anlamsız kılar. Yasak ağacın yasaklığı ancak yasak olmayan bitkilerin varlığında anlamlıdır. Temiz bahçe yoktuysa yasak ağacın varlığı anlamsızdır. Adem temiz şeylerden yemeye çağrılmadıysa yasak ağaca yaklaşması anlamsızdır. Adem temiz bir varoluşu anımsamıyorduyorsa pişman olması anlamsızdır.

Şimdi Batı Aydınlanması'na gelirsek... Bunlar önce Tanrı'yı ve elçilerini çöpe attılar. Yalnızca ateistler değil; yaradancılar da, bilinemezci de, hümanistler de bunun içinde. Çünkü buyurgan olmayan bir tanrının varlığı anlamsızdır; iki kere iki dört. Sonra yok saydıkları bu ilk bilginin üzerine eklemeye başladılar. İnsan hakları diye bir şey yumurtladılar. "İnsanın şuna hakkı vardır"... Aslında demek istediği "kişinin şunu edinmesi iyidir, öbür herkesin ona bunu vermesi iyidir". Peki, neden iyidir? Modernizm bunun yanıtını veremez. Bilim bunun yanıtını vermez. Bunun yanıtı çöpe attığı bilgidedir: "Çünkü Tanrı öyle buyurdu". O zaman "Tanrı kimdir?" sorusunu sormak gerekir ki, evet, döngüsel mantık gibi görünen yanıtı; "iyiliğin kaynağıdır". İyinin iyi olduğunun veya iyinin var olduğunun kanıtı ise istisnasız herkesin duyumsadığı ve çok iyi bildiği duygulardır. İyinin veya Tanrı'nın ne olduğunu sorup da bilimsel yanıt beklersek evet, bu bir döngüsel mantıktır. Ama bunun bilimsel bir yanıtı olamayacağını anladığınızda bu bir döngüsel mantık olmaktan çıkar. Bu, teistleri zor duruma sokan bir durum değildir ha, sakın öyle anlamayın. Çünkü ateist, iyiliğin varlığını inkar etmeyerek tam olarak aynı döngüsel mantığa veya benzer bir safsataya kendi düşüyor. Çünkü kaynağını ne olarak gösterirse gösterebilir bilimsel kanıtını sunamayacak.

Bir ateist, ilk bilgiyi insanın üretemeyeceğini açıklıyor: "Kendimizin icat etmediği bir dili konuşuruz; kendimizin bulmadığı aletleri kullanırız; kendimizin tesis etmediği haklardan söz ederiz. Her nesil, kendisinin biriktirmediği bir bilgi hazinesini miras alır vs. Medeniyetin bu türlü türlü menfaatl erini, topluma borçluyuz. Genel olarak, onların nereden geldiğini görmesek bile, en azından onların kendi çalışmalarımız sonunda meydana gelmediğini biliriz. İşte, insanı diğer varlıklar arasında farklı kılan bu şeylerdir. Çünkü, medenileşen yalnızca insandır. Bu yüzden insan, tabiatının ayırt edici sıfatlarını kendilerinden aldığı ve hayırlı güçler olarak, ona yardım eden, onu koruyan ve ayrıcalıklı bir kaderi ona sağlayan faal güçlerin var olduğu hissinden kurtulamaz. Tabii ki, bu güçlere, onlar a atfettiği nimetlerin fevkalade değerine uygun bir saygınlık atfetmesi gerekir." (Durkheim - Dini Hayatın İlkel Biçimleri)

Aynı gerekçe Tanrı'nın varlığına inanmak için geçerli olabilir:

<https://web.archive.org/web/20231005120913/https://psyche.co/ideas/the-three-reasons-why-its-good-for-you-to-believe-in-free-will>

Ölüm ötesi

58

Küçük çocuk ölümsüz olmak istiyor:

<https://www.coursera.org/learn/soulbeliefs2/lecture/bY37X/thinking-and-feeling-part-c>

“One of my daughters, when she was, she's grown up now, but when she was four, four years old, she came downstairs well after her bedtime she would be sound asleep by. And she didn't just come down the stairs, she bounded down the stairs and she was crying. What's wrong? Get this, she said, I don't want to be a thing that dies.”

Daha:

<https://www.coursera.org/learn/soulbeliefs2/lecture/WKvvp/internalized-beliefs-ii-part-b>

“And we have another phenomenon that comes up, that you need to insert it here, because it comes up at the end of the lecture. Children, surely young children, two years old, two and a half. The mouse is out playing in a field. Whatever mice do, and an alligator comes by. And the alligator is really, really hungry. And the alligator, without the mouse seeing it coming. Chomp, chomp, chomp, chomp. Chomp. Kids are asked, is the mouse dead? Yeah. Are you sure? Yeah, it's all chewed up. Crunch, crunch, crunch, I heard it. Crunch, crunch, crunch. Does the mouse miss its mother? Yes. Does the mouse miss its mother? Does it miss its friends? Yes. Does it get hungry? For no reason. I think maybe I was standing on that. Does it get hungry? Yes. ...Something continues on after death. It's called natural or common sense dualism. ...So hold onto this idea that children are natural dualists, that they naturally think that something survives death.”

Ateistler bu çocuğun düşüncesinin beynin oynadığı oyunlardan biri olduğunu söylerler, dersi anlatan ateist baba bunu demeye getiriyor. İyi de bilinç ve rasyonel düşünce neden oyun olmuyor da sezgi ve inanç oyun oluyor? Bu çocuk şunu dese örneğin:

“Düşünüyorum, öyleyse beni tasarlayan üstün bir güç var. Bu üstün güç mükemmel olmak zorunda. Mükemmel olduğu için beni aldatıyor, benimle dalga geçiyor olamaz. Öyleyse, ben gerçeğim. Öyleyse düşüncelerim gerçektir.”

Buna “duygu” olarak tanımladığımız olguyu da eklememiz gerekiyor. Çünkü esrime dediğimiz veya derin sevgi dediğimiz şey düşünceyle açıklanamıyor. Salt mantıkla, usavurmayla Tanrı'ya elbette ulaşılır (zaten gözlemsel yöntemle ulaşılamayacağını ısrarla söylüyorum, akli başında teistler de söylüyorlar) ama bu ulaştığımız şeye bizi ısrarla bağlayan, kesin olarak inandıran şey deneyimdir. Güncel, modern dilin bozuk sözcükleriyle “ben inanıyorum” diyen kişi aslında kendi deneyiminden söz ederek karşdakinin benzer deneyimlerine başvurur. Bu deneyim ise düşüncenin varlığına bağımlıdır. Bu deneyimi “ruh/kalp”, düşünceyi “beyin” olarak nitelemek insanları yanıltıyor, mesajı iletmeye yaramıyor. En azından bugün geldiğimiz noktada böyle. Ateist babanın ikiyüzlülüğü, ikisi de usavurmanın konusu olabilen bir şeyi “beynin oyunu”, öbürünü “bilimsel düşünce” veya “tartışılmaz gerçeklik” olarak tanımlamasında. İşine gelmeyen birinci, işine geleni ikinci sepete atıyor. Ünlü natüralist evrimci biyolog J. B. S.

Haldane, natüralist paradigma içerisinde zihne güven duymanın zorluklarını itiraf eder: “Eğer zihinsel süreçlerim tamamen beynimdeki atomların hareketleri tarafından belirleniyorsa, inançlarımın doğru olduğunu varsaymam için hiçbir gerekçe yoktur... ve dolayısıyla beynimin atomlardan oluştuğunu varsaymak için de hiçbir gerekçem yoktur.” (Possible Worlds, Transaction Publishers, New Brunswick, 2001, s. 209.) Ölüm ötesi düşüncesini evrimsel bir “yan ürün” veya “beynin oyunu” sayanlar işte tam olarak bu açmaza düşüyorlar.

59

Ernest Becker, Ölümü İnkâr kitabında doğru dürüst anlaşıldığında psikolojinin kişiyi ister istemez ölümün kapısına getirip bıraktığını söylüyor. Ben söylemiyorum, ateist ve pozitivist Becker söylüyor.

60

Kierkegaard varlığın sonu olduğu için ölümün bir trajedi olduğunu söylemiş, ölüm trajedi olduğunda yaşamın anlamsız olduğunu itiraf edememiş. Sanki çok ilginç bir şey söylemiş gibi birçok kitapta buna gönderme yapıyorlar. Ölüm son olduğunda yaşam anlamsız, yaşam anlamsız olduğunda insan değersiz, insan değersiz olduğunda kişi depresif oluyor. Depresyonun bu denli yaygınlaşmasının nedeni aydınlanma filozofları ve onların izinden giden herkeştir. Özel sağlık sigortaları sigara içenleri sigortalamıyorsa veya şişkolardan çok yüksek prim alıyorsa onlar için tutarlı davranış tanrıtanımlara, bilinemezcilere, maddecilere, hazcılara psikiyatrik koruma vermemeleridir.

61

“Yaşamı sev.” = “Ölümden nefret et.” Bu popüler kültür sloganındaki yaşam, Kuran’ın “bayağı yaşam” (*el dünya*) dediğidir. Ölümden nefret ettirmeyen bir yaşam da var. Olmalı.

62

Psikoloji bilimi tanrısızdır. Tanrısız modern bilimadami, ölümü bir sorun olarak işlerken insanın yapageldiği, düşünegeldiği her şeyi ölüme karşı geliştirilmiş savunma mekanizmaları veya kaçışlar olarak açıklamaya kalkar. Örnek:

Tales from the Crypt: On the Role of Death in Life:

<https://www.coursera.org/learn/soulbeliefs2/supplement/NYTLv/tales-from-the-crypt-on-the-role-of-death-in-life>

Sheldon Solomon, Skidmore College

“I can't imagine myself ever dying Daddy, can you?” ---Ruby Solomon, Age 9, 1/97“No.” --- Sheldon Solomon (Daddy)

Terror Management Theory

...it has always seemed to me that the only painless death must be that which takes the intelligence by violent surprise and from the rear so to speak since if death be anything at all beyond a brief and peculiar emotional state of the bereaved it must be a brief and likewise peculiar state of the subject as well and if aught can be more painful to any intelligence

above that of a child or an idiot than a slow and gradual confronting with that which over a long period of bewilderment and dread it has been taught to regard as an irrevocable and unplumbable finality, I do not know it.

William Faulkner, Absalom, Absalom

Integral parts of the human whole: the necessity of destruction to procure alimentary sustenance: the painful character of the ultimate functions of separate existence, the agonies of birth and death: the monotonous menstruation of simian and (particularly) human females extending from the age of puberty to the menopause: inevitable accidents at sea, in mines and factories: certain very painful maladies and their resultant surgical operations, innate lunacy and congenital criminality, decimating epidemics: catastrophic cataclysms which make terror the basis of human mentality...

James Joyce, Ulysses

Summary of terror management theory: Terror management theory posits that the juxtaposition of an inclination toward self-preservation with the highly developed intellectual abilities that make humans aware of their vulnerabilities and inevitable death creates the potential for paralyzing terror. One of the most important functions of cultural worldviews is to manage the terror associated with this awareness of death. This is accomplished primarily through the cultural mechanism of self-esteem, which consists of the belief that one is a valuable contributor to a meaningful universe. There are thus two basic components of what we refer to as the cultural anxiety-buffer, both of which are necessary for effective terror management: (a) faith in a meaningful conception of reality (the cultural worldview); and, (b) belief that one is meeting the standards of value prescribed by that worldview (self-esteem). Because of the protection from the potential for terror that these psychological structures provide, people are motivated to maintain faith in their cultural worldviews and satisfy the standards of value associated with their worldviews.

Soul Beliefs: Causes and Consequences

To dodge the deadly implications of being an animal stuck in a fallible finite carcass, cultures everywhere portray humans as more than just physical beings. Otto Rank proposed that humans ingeniously accomplished this by inventing the soul. Throughout history, humans everywhere have had "soul," although the specific nature of that soul varies considerably across time and space. For some, the soul is a physical entity with mass and volume, ranging from a full-sized shadow to a miniature replica of the body. For others, the soul is immaterial, but no less real. In some cultures, only humans have souls. In others, all living things have souls; or, all living things and minerals have souls. Some souls are completely independent of their bodies; they can come and go as they please, and often do in dreams and ritually enacted spiritual experiences. Others are connected to bodies to some degree. When bodies die, souls depart, either wholly or in part, depending on how the relationship between soul and body is construed by the culture. Some have an autonomous ethereal existence of their own. Others join a general pool of ancestral "soul-stuff." Some souls are reincarnated into other life forms. Others are reunited with their resurrected bodies.

Regardless of the differences, all soul concepts render the prospect of immortality feasible because souls are detachable from their corporeal containers. Some of the finest minds to

have ever graced the planet have tried to convince themselves and their fellow humans that the soul is everlasting. In Plato's *Phaedo*, Socrates offers four arguments for the immortality of the soul. According to one, everything comes into being from its own opposite: cold results when hot things cool off; hot results when cold things warm up. This implies that death comes from life and life from death. Dead people were formerly alive, but by the same token, living people must have been formerly dead, suggesting a soul of some sort that predates birth. Another argument is that because babies possess some knowledge at birth without any prior experience, there must be a soul that existed prior to birth that conveys this information to newborns. Third, there are two kinds of entities in the world, the seen and the unseen. Anything visible is corruptible and changes over time. But the unseen is pure and unchangeable. Bodies can be seen; they decay and die over time. Souls cannot be seen; they must consequently be inexorable and immortal. Finally, everything in the world is caused by intangible and static forms that have always been, and will always be. The wheel is a concrete manifestation of the form of a circle; four is a concrete manifestation of the form of even numbers. Wheels and digits come and go, but circles and even numbers, the "forms" that inspired them, exist in perpetuity. Similarly, all bodily activities are caused by the soul, which as the source of life, persists after death.

A few thousand years later, Rene' Descartes, in his 1641 *Meditations on First Philosophy*, went through mental gymnastics Socrates would have been proud of to prove that humans are immortal. Lest there be any doubt of Descartes' intentions, the subtitle for the first edition of the *Mediations* was "in which are demonstrated the existence of God and the immortality of the soul." Descartes started by declaring that only ideas he is absolutely certain of could possibly be true. Consequently, an idea subject to any doubt whatsoever is rejected. Descartes then observed that while the external world certainly seems to exist, we often have vivid visions in dreams that turn out to be illusory upon awakening, so how can we know that the world we perceive in waking moments is real? Perhaps there is no physical reality. And although our bodies certainly seem to exist, amputees often have sensations emanating from limbs they no longer possess, so how can we know that our bodies are real? Perhaps the body is also an illusion. Now, having doubted away the world and his own body, Descartes realized that the only thing that he could not doubt is that he doubted! And to doubt, one must think, and to think, one must exist: *I think, therefore I am*. But you don't need a body to think. That's already been doubted away. A disembodied mind, or the soul, does the thinking. Thus, Descartes concluded, "decay of the body does not imply the destruction of the mind."

The soul, "... created in the big bang of an irresistible psychological force—our will to live forever—colliding with the immutable biological fact of death," is one of humankind's earliest and most clever inventions. Unencumbered by finite flesh, the soul's persistence after death is conceivable; indeed, even more conceivable, and certainly more welcome, than the alternative prospect of total annihilation."

Bunlar ölüm korkusunun ve/veya ölüm ötesine olan inancın evrimin bir yan ürünü veya arızası olduğu varsayımı üzerine geliştirilmiş hipotezler. Yine aynı hatayı yapıyorlar. Amacını, niyetini bilmediğin bir şeyin ürününde arıza arayamazsın.

Gençler Nasıl Kurtulur

63

Kendimizi Müslüman sayaduralım, dört yanımızı saran Kitabımukaddes kültürünün ürettiği eğitim malzemelerinde, yüksek öğretimde, eğlence ürünlerinde ve haber basınında hep aynı aşılama vardır: Modernizm, doğanın nimetinden değil “doğayla kavgadan” söz eder. Koca basın-yayın dünyasına sinmiştir, her taşın altından çıkar. Bunun üstüne DKAB dersinde “Allah’ın nimeti” dendiğinde gencin zihnindeki gürültü, DKAB hocasının bu cılız sesini bastırır. Çocuğunu boşuna “Kuran Kursu”na gönderme. Popüler kültürle baş etmeyi öğrenmedikçe ve öğretmedikçe onu kurtaramazsın.

64

Ya da şunu söylerler: “Küçükken beynimiz daha olgunlaşırken ana-babayı dinlemeye koşullanmış (İng. *hard-wired*) oluruz. Yetişkinlikte bu koşullanmanın kullanım ömrü dolmuş (İng. *obsolete*) olur. Yetişkinlikte doğal olan, kişinin dilediğini yapmasıdır çünkü kendisini gözetleyen bir ana-baba yoktur.” Yeniden aynı noktaya dönüyoruz. Bunun bir tasarım hatası olduğunu söyleyip yine tasarımın bir parçası olan usavurmanın kusursuz olduğunu söylemek seçmeci inkardır. Yani ana-babayı koşulsuz kabul etme davranışının evrimsel bir zorunluluk, bir yan ürün olduğunu ve yaşamın bütünü içinde bir anlamı ve işlevi olmadığını öne sürüyorlar. Yani söz dinlemeyi öğrenerek yetişen insanın yetişkinlikte bu “yeteneğini” kullanmayacağını öne sürüyorlar. Bunları kanıt diye getirmeleri aslında teistlerin elini güçlendiriyor. Çocuğu bu aşılama maruz bırakarak onu Müslüman olmaktan alıkoyuyorsun, açık ve net.

65

Burası biraz öznel olacak. Müslüman eğitimciler bunun üzerinde çalışmalılar. Benim eğitimciliğim yok ama bana öyle geliyor ki çocuğun yetişkinliğinde ateizmle karşılaşması ve “inancını yitirmesi” istenmiyorsa akli başına gelene dek, örneğin ergenlik yıllarına gelene dek yalnızca iyi ahlak eğitimi verilmeli, Kuran, Muhammed gibi “dinî” konular aşılammalı. Çünkü çocuklukta aşılanan doğrular ve dinlenen öyküler otomatik olarak içselleştiriliyor ve bir dış uyaranla karşılaşılana dek bilinç düzeyinde tartılmıyor. Ateizm, Tanrı kavramının dış uyararı olarak ortaya çıktığında kişi çocukken bunu bir dogma olarak edinmişse ve bilinciyle tartmamış, yani doğrulamamış, onaylamamışsa ateiste inanabiliyor. Aradaki fark açık: Bilgiyi işleme kapasitesi yok iken Allah bilgisini vermeye kalkarsanız çocuk bunu işlemez, çiğnemededen yutar. Kapasitesi varken verirseniz bakar, koklar, tadar, çiğner, sonra yutar. Erişkinliğinde ateist söyleme çarpan çocuğun darmadağın olmasının nedeni bunu hiç yapmamış, çocukluğunda yutmuş ve midesinde sonsuza dek unutmüş olmasıdır. Ateizm propagandacısı onun boğazını parmaklayıp kusturuyor. Sindirilmiş şey kusulmaz.

66

Gençleri kurtarmak için yalnızca “dinsel” veya “geleneksel” diye nitelenene hurafelerle değil, modern hurafelerle de hesaplaşmamız gerekiyor. Yaygın yanlış inanışların her türlü bizi gerçeğe teslim olmaktan, bir başka deyişle Allah’a kulluk etmekten alıkoyuyor. “Dinî” veya “dünyevi” inançlar diye bir ayırım yok.

Dipnotlar:

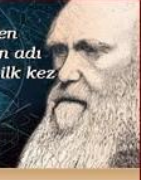
* Yahudiliği çoğunlukla saymaz. "Eski Ahit" diyene denk geldim ama uyduruk dinler listesinde Yahudiliğin adının anıldığını gördüğümü hatırlamıyorum. Bunun nedeni ateizm propagandacılarının çoğunluğunun zaten Yahudi olmasıdır. Amerikan ateist birliğinin logosunda Davut yıldızını görebilirsiniz. Sigmund Freud, Michael Shermer, Jacques Derrida, Judith Levine, Lesley Hazleton gibi kimi Yahudinin ateist numarası yaptığı anlamak çok da zor değildir. Aşağıda ateizm propagandası yapan bir sitenin tavsiye ettiği "bilim" kitaplarını görüyorsunuz. Yazarların ne kadar büyük bir çoğunluğunun Yahudi olduğuna dikkat edin:

Richard Dawkins

Türkiye Sayfası

"Canlı organizmalar üç bin milyon yıldan daha uzun bir süre dünya üzerinde varoldular ve neden yaşadıklarını hiç bilemediler, ta ki güneş doğana ve ışınları bir tanesine ulaşana dek. Bu kişinin adı Charles Darwin'di... Dürüst olmak gerekirse, başkaları gerçeği belli belirsiz sezmişlerdi. Ancak ilk kez Darwin, neden var olduğumuzun tutarlı ve kabul edilebilir bir açıklamasını yapmıştır."

- Richard Dawkins

Anasayfa

R.Dawkins Kitapları

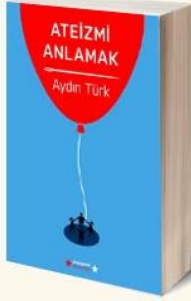
RD Belgesel

E-Kitaplık

10 Kasım 2008 Pazartesi
E-Kitaplık

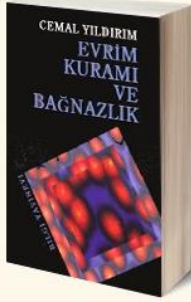
Bilim, Düşünce Kitapları

Ateizmi Anlamak Aydın Türk

Hem ateizmin tanıtılması ve ne olduğu konusundaki önyargıların önüne geçilmesi, hem de Türkiye'de farklı fikirlere gösterilecek toleransın artması ve laikliğin güçlenmesi için, bu kitap ve benzeri içeriğe sahip başka yayınların çok önemli olduğunu düşünüyorum. Özellikle laikliğin Türkiye için önemi tartışılmaz. (Önsöz)

[Çevrimiçi okumak, bilgisayarınıza kaydetmek için tıklayın]

Evrim Kuramı ve Bağnazlık Prof. Dr. Cemal Yıldırım

16. yüzyıldan bu yana bilim karşısında sürekli gerileyen teolojinin şimdi evrim kuramını gözden düşürme, dahası evrim olgusunu yadsıma yolunda olduğunu görüyoruz. Bu çabada, oportünist iktidar tutkunlarıyla el ele veren bağnaz çevreler, halkın evrim konusundaki bilgi yetersizliğinden de yararlanmaktadır. Onlara bakılırsa, evrim kuramının 'Tanrıtanımazların' ortaya sürdüğü uydurma bir hipotez ya da düpedüz havada kalan bir sav olmaktan ileri bir anlamı yoktur. Gerçek, kutsal kitaplarda, hadis ve vahiylerde bildirilmiştir: Evrende her şey gibi canlılar da Tanrının eseridir. Şimdi yaratılışçılık diye bilinen bu akım, son 30 yıl içinde küçümsenemeyecek bir güç kazanmıştır. Özellikle ABD'de yoğun etkinlik gösteren yaratılışçılığın

ülkemize sığınması bizi şaşırtmamalıdır. Türkiye'de son yıllarda kimi yabancı güçlerin parasal desteğinde militan canlılık gösteren dinsel bağnazlık bizim için yeni bir olay değildir. Üzücü olan, ilk aşamada laik eğitimi, daha sonra tümüyle çağdaşlaşma çabamızı çökertmeye yönelik bu hareketin, okul programlarını resmi kanaldan etkisi altına almış olmasıdır. Son yıllarda okutulan ortaokul ve lise biyoloji ders kitapları evrim konusunu yüzeysel olarak ve yer yer çarpıtılarak sunmakta; yaratılışçılığı İslamiyetin öğretisi diye önerirken, evrim kuramına kanıtız bir görüş gözüyle bakılmasını telkin etmektedir.

[Çevrimiçi okumak, bilgisayarınıza kaydetmek için tıklayın]

Popüler Başlıklar

Bencildir Richard Dawkins - Gen Bencildir E-Kitap

Gen Bencildir The Selfish Gene - 1976 Richard Dawkins Çeviri: Asuman Ü. Müftüoğlu Sayfa Sayısı: 328 Boyutları: 11 x 18 cm ISBN 975-...

Richard Dawkins Kitapları

Richard Dawkins Nairobi'de 1941 yılında doğmuş olan Clinton Richard Dawkins, Oxford Üniversitesi'nde biyoloji öğrenimi gördü...

Richard Dawkins Belgeselleri

Seks, Ölüm ve Hayatın Anlamı Ahlaklı olmak için dini günah kavramına ihtiyacımız var mı? Dinler bizi daha ahlaklı yapar mı? Günah kavramın...

E-Kitaplık

İemik D

İhlakin Kökeni: Neden İyiyiz?

İhlakin Kökeni: Neden İyiyiz? D indar insanların çoğu, din olmadan bir insanın değil iyi birisi olması, iyi birisi olmaya gerek duymasının ...

Yazı Dizini

▼ 2008 (8)

▼ Kasım (6)

[Richard Dawkins Kitapları](#)

[Aşın tutuculuk ve bilimin altüst edilmesi](#)

[Richard Dawkins Belgeselleri](#)

[İndirgenemez Karmaşıklık](#)

E-Kitaplık

[Türlerin Orjinal Tiplerinden Sürekli Değişme Eğil...](#)

► Aralık (2)

► 2009 (0)

Harun Yahya Safsatası ve Evrim Gerçeği

Bu kitap bilimin safsataya yanıtıdır: Küresel gericiğin merkezi ABD'de üretilen ve ülkemizde Harun Yahya imzasıyla fosil sergileri ve Yaratılış Atlasları'nda bire bir tekrarlanan yaratılışçı iddialar, dünyanın ve ülkemizin değerli bilim insanları tarafından teker teker yanıtlanıyor. Canlılar milyonlarca yıldır değişmiyor mu? Fosiller canlıların milyonlarca yıldır değişmediğini mi gösteriyor? Türler arası geçiş biçimleri yok mu? Yeni bir türün evrimi gözlenmedi mi? Genetik araştırmalar evrim kuramını çürütüyor mu? Hücrenin nasıl oluştuğu evrim kuramı ile açıklanamıyor mu? Mutasyonlar hep zararlı mıdır? Göz evrim geçirdi mi? Karmaşık yapıların evrimle oluşması olanaksız mı? At evrim geçirdi mi? Termodinamiğin İkinci Yasası Evrim Kuramı'yla çelişiyor mu? Taş Devri hiç yaşanmadı mı? Tektanrılı din, tarihin ilk gününden beri var mıydı? Nuh'un gemisi buharlı gemi miydi?.. Mısırlılar elektrik mi kullanıyordu?.. Darwin, ırkçı ve Türk düşmanı mıydı?..

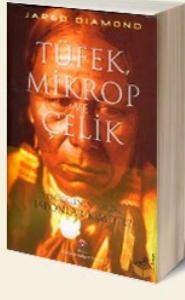
[[Cevrimiçi okumak, bilgisayarınıza kaydetmek için tıklayın](#)]

Başarısız Hipotez: Tanrı Victor J. Stenger

Tarih boyunca Tanrı'nın varlığı üzerine tartışmalar büyük ölçüde felsefe ve teoloji sahalılarında yapılmış, bu arada bilim saha kenarında oturup bu fikir ve sözcükler mücadelesini izlemekle yetinmişti. Fizikçi Victor J. Stenger, eğer Tanrı varsa, bir takım bilimsel kanıtları da bulunması gerektiğini söylüyor. Musevi, Hıristiyan ve İslâm dinlerinde sunulan Tanrı kavramını herhangi bir bilimsel hipotez olarak ele alan Stenger, evrenin bir yaratıcı elinden çıktığı ve insanların Tanrı'nın özel yaratıları olduğu görüşlerini tartarken fizik ve astronomideki yeni bulgular tartışıyor. Son dönemin modası Akıllı tasarım savlarını Tanrı'nın biyoloji üzerindeki etkisi olarak görüyor. Tüm bilimsel bulgularla kanıtları değerlendirdikten sonra evrenin Tanrı var olmasa nasil olacağı beklenirse öyle olduğu sonucuna kuşkuyla mahal bırakmayacak şekilde vanyor.

[[Cevrimiçi okumak, bilgisayarınıza kaydetmek için tıklayın](#)]

Tüfek, Mikrop ve Çelik Jared Diamond

Neden Avrupalılar Amerika'yı keşfetti de Amerikalılar Avrupa'yı keşfetmedi? Bu basit sorunun ardında insanlığın MÖ 11.000'den günümüze tarihi gizli. Fizyoloji profesörü Jared Diamond, Tüfek, Mikrop ve Çelik'te, aklımıza gelmeyen, geldiğinde çocukça bulduğumuz soruların yanıtlarını araştırırken, tarımın başlamasından yazının bulunmasına, sinlerin ortaya çıkışından imparatorlukların kuruluşuna, tarihin seyrini belirleyen pek çok önemli adımı ayrıntısıyla inceliyor. İnsan toplulukları arasındaki farklılıkların, eşitsizliklerin nedenlerini, temellerine inmeye çalışarak sorguluyor; günümüz dünyasını biçimlendiren etkenlerin izini sürüyor... Biyoloji, jeoloji, arkeoloji, coğrafya gibi değişik bilim dallarından beslenen, "Batılı" koşullamalardan

arınmış, geleceği gösteren bir tarih kitabı.

[[Cevrimiçi okumak, bilgisayarınıza kaydetmek için tıklayın](#)]

Dünyamıza Bakış Albert Einstein

Ekonomik ve toplumsal sorunları enikonu bilmeyen bir kimsenin sosyalizm üstüne birtakım düşünceleri ileri sürmesi uygun düşer mi? Birçok bakımdan düşer bence... Sosyalizm törel ve toplumsal bir amaca yönelmiştir. Ama, bilim ne amaçlar yaratabilir, ne de bunları insanlara benimsetebilir; olsa olsa, son amaçlara götüren bir takım araçlar sağlayabilir ancak. Bu nedenlerden ötürü, insanla ilgili sorunlarda, bilim ve bilimsel yöntemi küçümsemekten kaçınmalıyız. Toplum düzenine değinen sorunlar üstünde yalnız uzmanların söz sahibi olduğunu da kabul etmemeliyiz. -Einstein-

[[Cevrimiçi okumak, bilgisayarınıza kaydetmek için tıklayın](#)]

[[Cevrimiçi okumak, bilgisayarınıza kaydetmek için tıklayın](#)]

► 2009 (9)

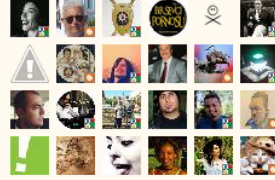
► 2011 (12)

~ [DETAYLI ARAMA](#) (Önerilen evrim sayfaları ile birlikte bu blog içerisinde arama yapabilirsiniz)

Google'dan takip edin!

[Bu sitede katılın](#)
Google Friend Connect

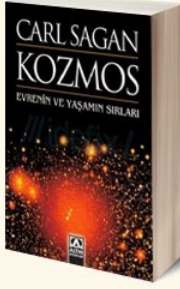
Üyeler (154) [Daha fazla >](#)

Zaten üye misiniz? [Oturum aç](#)

Önerilen Siteler

- ["Richard Dawkins Resmi Sitesi"](#)
- [Argüman Arşivi](#)
- [Ateizm Derneği](#)
- [Alfa Bilim Dizisi \(Bilim Kitapları\)](#)
- [Alfa Sorgulama](#)
- [Ateist Dergi](#)
- [Bilim ve Felsefe Konuşmaları \(GreenerNautilus\)](#)
- [Turan Dursun Sitesi](#)
- [Ateizm ve Din \(Ateistforum\)](#)
- [Garajdaki Ejder \(Yazar, Çevirmen\)](#)
- [Bahar Kılıç \(Yazar, Çevirmen\)](#)
- [Bilgehanbengi \(Yazar\)](#)
- [Bilim ve Din Sitesi](#)
- [Ateist](#)
- [Dehrice](#)
- [Bilimsel Felsefe](#)
- [Dinsiz Kişi](#)
- [İnsan Doğası ve Evrim](#)
- [Evrimsel Psikoloji](#)
- [İnsanın Evrimi](#)
- [Evrim Olgusu](#)
- [Evrim Teorisi](#)
- [Türkçesi Varken](#)
- [Türkiye Bilimsel Ateistler Birliği](#)
- [Müspet ilimler kumpanyası](#)
- [Bilim ve Gelecek Dergisi](#)
- [Düşünbil Dergisi](#)
- [Tübitak / Ücretsiz Dergiler](#)
- [The Talk Origins Archive \(ING\)](#)
- [Atheist Movies \(ING\)](#)

Kozmos

Carl Sagan

"Sagan edebi bir coşkuyla yazıyor. Harika bir eser. İnsan aklının tüm noktalarına değinen Kozmos gerçek olmayacak kadar gerçek." The Cleveland Plain Dealer

- İnsanoğlu uzay okyanusuna açılıyor - Canlıların ve evrenin yapısı - Doğa yasaları tüm evrende geçerlidir - Cennet ve cehennem - Başka gezegenlerde yaşam var mı? - Keşif yolculuklarının öyküsü - Samanyolu: Gecenin bel kemiği - Zaman ve mekan içinde yolculuk - Başka evrenlerin kapısı karadelikler - Sonsuzluğun kıyası: Dördüncü boyut - Aklın evreni - Galaktik uygarlık - Yaşamak ya da yokolmak konusunda kim karara verecek?

[\[Çevrimiçi okumak, bilgisayarınıza kaydetmek için tıklayın\]](#)

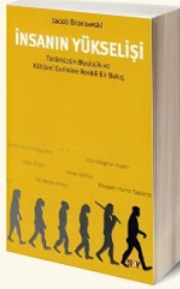
İlerlemenin Kısa Tarihi

Ronald Wright

Ronald Wright yirmiden fazla dile çevrilen çoksatar kitabı İlerlemenin Kısa Tarihi'nde bizi Sümerler, Mayalar, Mezopotamya, Roma, Mısır, Çin gibi kadim uygarlıklarda kapsayıcı bir geziye çıkarıyor. Bu kısa ama görkemli gezide uygarlık dediğimiz dikkat çekici deneyin aslında ne kadar kırılabilir olduğu konusunda bizi uyarıyor. Antropoloji ve arkeolojinin bulgularını düşünceyle öreterek geçmiş uygarlıkların yükselişi ve çöküşünün bizim medeniyetimiz hakkında neler öngördüğünü söylüyor.

İlerlemenin Kısa Tarihi en son olarak Martin Scorsese'nin yapımcılığında Stephen Hawking gibi bilim adamlarını ve Margaret Atwood gibi yazarları biraraya getiren "Surviving Progress" isimli belgesele esin kaynağı oldu ve birçok ödül aldı.

[\[Çevrimiçi okumak, bilgisayarınıza kaydetmek için tıklayın\]](#)

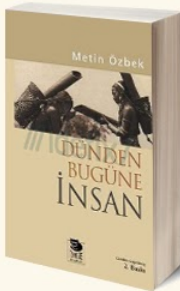
İnsanın Yükselişi

Jacob Bronowski

Biz bir bilim uygarlığıyız, diyor Jacob Bronowski. Bu demektir ki, bizim uygarlığımızda bilgi ve bilginin doğruluğu asıldır. Bilim toplumunda, işleri uzmanlar yürütür. Ama doğanın nasıl işlediğini, örneğin ampulün nasıl yandığını, insanın nasıl evrildiğini uzman olmayan insanların da bilmesi gerekir. Bronowski'ye göre, uzman olmayan insanlara doğanın nasıl işlediği öğretilmezse halkla iktidar arasındaki uzaklık büyür ve Babil'i, Mısır'ı, Roma'yı yıkan da bu uzaklıktır.

Yazar, diferansiyel hesap ya da canlıların evrimi gibi keşifler okul kitaplarında yerini almazsa, insanın yükselişi durur diyor ve ekliyor: Yanının okul kitaplarında sıradan sayılacak şey bugünün serüvenidir ve biz böyle olsun diye uğraşıyoruz. (Tanıtım Bülteninden)

[\[Çevrimiçi okumak, bilgisayarınıza kaydetmek için tıklayın\]](#)

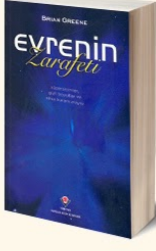

Dünden Bugüne İnsan

Metin Özbek

Bu kitap, biyokültürel bir varlık olarak insanın canlılar dünyasındaki yeri, geçmişten günümüze uzanan değişim süreci ve yeryüzünde yaşayan çeşitli insan toplulukları konusunda okura derli toplu bir fikir verebilmek amacıyla hazırlandı.

[\[Çevrimiçi okumak, bilgisayarınıza kaydetmek için tıklayın\]](#)

Evrenin Zarafeti Brian Greene

Dünyanın her yerinde matematikçiler ve fizikçiler şimdiye kadar oluşturulmuş en iddialı fizik kuramı olan sicim kuramı üzerinde çalışıyor. Sicim kuramı Einstein'ın otuz yıl boyunca üzerinde çalıştığı birleşik alan kuramına giden yolda önemli bir adım. Bilim nihayet "büyük olana ilişkin yasalar" (genel görellik) ile "küçük olana ilişkin yasalar" (kuantum mekaniği) arasındaki neredeyse yüz yıllık uçurumu kapadı. Sicim kuramı modern fiziğin en önemli konularından bu ikisini, evrendeki bütün harikulade olayların tek bir birimin (maddenin özünü oluşturan çok ama çok küçük enerji iplikçiklerinin) titreşimlerinden doğduğunu açıklayarak, büyük bir maharetle uyumlu bir bütün haline getirmiştir. Ayrıca doğanın tüm

kuvvetlerini birleştirme olanağını da içinde barındırdığı için kimi fizikçiler süpersicim kuramını "Her Şeyin Kuramı" olarak nitelemektedir.

Önde gelen sicim kuramcılarında Brian Greene, çok açık ve anlaşılır bir dille yazdığı bu kitapta okuyucuya nihai kuram arayışının ardındaki bilimsel hikâyeyi ve bilim insanlarının çabalarını anlatıyor. Sicim kuramı, yazarın da gayet canlı bir biçimde anlattığı gibi evrenin öyle değişik bir görüntüsünü ortaya çıkarıyor ki, fizik dünyası hâlâ bu şokun dalgalarının etkisi altında. Heyecan verici ve çığır açıcı fikirlerin, örneğin uzayın dokusunda gizli yeni boyutlar, temel parçacıklara dönüşen kara delikler, uzay-zamanda yarıklar ve delikler, birbirlerinin yerine geçebilen çok büyük ve çok küçük evrenler ve bunlar gibi birçok başka fikir, günümüzde fizikçilerin üstesinden gelmeye çalıştığı bazı sorunların çözümünde çok önemli bir yeri var.

Evrenin Zarafeti bu konuda yapılan keşifleri ve hâlâ çözülememiş gizemleri, durup dinlenmeden uzayın, zamanın ve maddenin nihai doğasını araştıran bilim insanlarının yaşadığı coşkuları ve hayal kırıklıklarını yetkinlik ve incelikte bize aktarıyor. Brian Greene akıllıca kullandığı benzetmelerle, fizikte bugüne kadar ele alınmış kavramlardan en karmaşık olanları gerçekten de eğlendirici bir anlatımla okuyucu için kavranabilir hale getiriyor ve bizi evrenin nasıl bir işleyişi olduğunu anlamaya daha önce hiç olmadığı kadar yaklaştırıyor.

[\[Çevrimiçi okumak, bilgisayarınıza kaydetmek için tıklayın\]](#)

Evrenin Dokusu Brian Greene

Evrenin dokusunu oluşturan uzay ve zaman... En gizemli kavramlar.

Uzay bir varlık mı? Neden zamanın bir yönü var? Uzay ve zaman olmadan evren olabilir miydi? Geçmişe dönebilir miyiz?

Brian Greene bizi Newton'un uzayı ve zamanı değişmez gören anlayışından Einstein'ın akışkan uzay-zaman kavramına, kuantum mekaniğinin birbirlerinden çok uzaktaki cisimlerin davranışlarını anında birbirlerine göre belirledikleri dolanık uzayına

doğru gerçekten de aydınlatıcı bir yolculuğa çıkarıyor. Yani gerçeğin, fizikçilerin gündelik dünyamızın hemen altında yatmakta olduğunu keşfettiği, yeni katmanlarına.

[\[Çevrimiçi okumak, bilgisayarınıza kaydetmek için tıklayın\]](#)

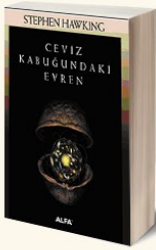
Zamanın Daha Kısa Tarihi Leonard Milodinow Stephen Hawking

Evrenin bilinmezlerini hangimiz merak etmeyiz ki?.. Yalnızca bilinmezlerini değil, hakkında bildiklerimiz bile hâlâ bir merak konusu değil midir?.. Evren nereden gelip nereye gidiyor? Onun hakkındaki bilgileri nereden ve nasıl elde ediyoruz? Ya da gerçekten neyi ne kadar

biliyoruz? Bütün bu soruların yanıtını almak için çağımızın en önemli fizikçisi Stephen Hawking'den daha yetkili bir başvuru düşünülemez herhalde. Hawking, bu konuda yazdığı ilk kitabı Evrenin Kısa Tarihi yayımlandığında gördüğü büyük ilgi yanında bir o kadar da yeni bir talebi karşılamak zorunda

kaldı. Stephen Hawking bu kez Zamanın Daha Kısa Tarihi'ni yazarak evrenle ilgili tüm kuramları yeniden ele aldı. Bilimsel olarak kanıtlar ile sonuçlar elbette yeni kitabında da aynı. Ama bu kitabın en önemli farkı, önemli kavramları daha rahat anlaşılacak biçimde açıklamış olması. Zamanın Daha Kısa Tarihi, çağdaş fiziğin en zor konularından söz eden ancak sıradan birine bile anlatmayı başarabilen bir kitap.

[\[Çevrimiçi okumak, bilgisayarınıza kaydetmek için tıklayın\]](#)

Ceviz Kabuğundaki Evren Stephen Hawking

Hawkingin çok satan kitabı Zamanın Kısa Tarihinden sonraki gelişmeleri ve en yeni bilimsel bulgular içeren Ceviz Kabuğundaki Evren, kuantum mekaniğinden sicim kuramlarına, genel görellikten 11-boyutlu süper-kütleçekime, Büyük Patlamadan evrenin kaderine kadar bütün tartışmaları kapsıyor. Bu kitapta "evren tasarlanabilir mi," "uzay-zamanın bir başlangıcı var mı" gibi pek az fizikçinin sormaya cesaret ettiği sorular soran Hawking, uzman olmayan, hiç fizik bilmeyen okurlara bu zor konular büyük bir ustalıkla ve bol görsel malzemeyle açıklıyor.

[\[Çevrimiçi okumak, bilgisayarınıza kaydetmek için tıklayın\]](#)